

Управління економічного розвитку
Виконавчого комітету Славутської міської ради

ЗВІТ

**про стратегічну екологічну оцінку до проєкту
«Програма соціально-економічного та культурного розвитку Славутської
міської територіальної громади на 2024 рік»**

Замовник: Славутська міська рада

Славута 2023

ЗМІСТ

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.....	3
2. Характеристика поточного стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення і прогностичні зміни цього стану (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень), якщо ДДП не буде затверджений.....	4
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу.....	27
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	27
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.....	32
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.....	33
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.....	35
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).....	36
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	37
10. Опис ймовірних трансграничних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	40
11. Резюме нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію.....	40
12. Список використаних джерел.....	43

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2024 рік (далі - Програма) є документом державного планування місцевого рівня, яким визначаються пріоритетні напрями соціального, економічного і культурного розвитку громади. Програма розроблена з метою координації зусиль щодо розвитку території у 2024 році, в умовах продовження дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного з 24 лютого 2022 року через військову агресію російської федерації, що в свою чергу вимагатиме налагодження конструктивної співпраці з усіма органами влади, підприємствами, установами та організаціями громади усіх форм власності.

Документ державного планування (ДДП) «Програма соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2024 рік» (далі – Програма) розроблена відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» з урахуванням положень Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 р. №621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету» (із змінами) та постанови Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 №1315 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024-2026 роки».

При підготовці Програми враховані завдання інших документів державного планування, а саме: - Цілей сталого розвитку України до 2030 року; -Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695, Стратегії регіонального розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2024 рік створена на основі міських цільових програм, виконання яких передбачається у 2024 році. Програма також безпосередньо пов'язана зі Стратегічним планом розвитку міста Славута до 2028 року, затвердженим рішенням Славутської міської ради від 31.07.2018 № 11-32/2018.

Враховуючи відсутність більшості статистичних показників внаслідок призупинення оприлюднення статистичної інформації через дію Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», Програма базується на аналізі певного кола наявних показників соціально-економічного розвитку громади за 2023 рік з урахуванням наслідків впливу збройної агресії російської федерації, визначенні основних зовнішніх і внутрішніх чинників, які стримують розвиток громади.

Прогнозні розрахунки та заходи Програми визначені на основі аналізу результатів економічного і соціального розвитку Славутської міської територіальної громади за попередні роки та нагальних потреб, що забезпечать повне виконання Програми.

Передбачається, що основна робота виконавчих органів Славутської міської ради, депутатів міської ради, враховуючи виклики сьогодення, буде і надалі спрямовуватися на максимальну мобілізацію ресурсів з метою забезпечення безпеки для жителів громади і внутрішньо переміщених осіб; продовження робіт з відновлення пошкодженої соціальної інфраструктури; підвищення рівня соціального захисту населення, надання якісних освітніх, медичних, житлово-комунальних послуг; стабільної роботи економіки в умовах воєнного

(післявоєнного) періоду, стимулювання залучення інвестицій. Серед пріоритетів програми це заходи з енергоефективності, які необхідно реалізовувати в усіх без виключення галузях життєдіяльності громади; участь у проектах та грантах; наявних Програмах, як місцевих так і державних тощо.

Програма містить такі розділи:

Розділ 1. Оцінка тенденцій соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади у 2024 році.

Розділ 2. Цілі та пріоритети економічного, соціального та культурного розвитку у 2022 році

Розділ 3. Основні шляхи розв'язання головних проблем розвитку економіки і соціальної сфери та досягнення поставлених цілей.

Розділ 4. Фінансові ресурси

Розділ 5. Ринкові перетворення

Розділ 6. Механізми регулювання

Розділ 7. Розвиток реального сектору економіки

Розділ 8. Соціальна сфера

Розділ 9. Гуманітарна сфера

Розділ 10. Природокористування та безпека життєдіяльності людини

Розділ 11. Моніторинг та оцінка реалізації Програми

Додатки

Виконання Програми здійснюватиметься в межах реальних фінансових можливостей бюджетів усіх рівнів та за рахунок позабюджетних коштів.

Процедура СЕО дає можливість оцінити наслідки реалізації заходів Програми на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, розробити заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків її здійснення.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні та офіційні дані органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я.

Основними джерелами інформації були Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища у Хмельницькій області, Статистичні щорічники Хмельницької області, річні звіти Регіонального офісу водних ресурсів у Хмельницькій області. В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, використані дані управлінь та відділів виконавчого комітету Славутської міської ради.

Славутська міська територіальна громада була утворена 18 вересня 2018 року шляхом приєднання до Славутської міської ради Варварівської сільської ради. До складу Славутської міської територіальної громади входять 3 населених пункти, а саме: м. Славута, с. Варварівка та с. Голики. Після реформи адміністративно-територіального устрою громада входить до складу Шепетівського району.

Фізико-географічна характеристика території

Славутська міська територіальна громада має площу 6987,6 га.

Станом на 01.12.2023 року на території Славутської міської територіальної громади проживало 34376 осіб, із них міське населення - 33583 осіб, населення сільської місцевості – 793 особи. Протягом 2011-2015 рр. спостерігалась стійка тенденція до зростання чисельності населення міста за рахунок як природного, так і міграційного приростів. Проте починаючи з 2016 року динаміка чисельності постійного населення міста має стійку тенденцію до зниження за рахунок як природного, так і міграційного скорочення. Загальне зниження цього показника спостерігається і в цілому по області. Разом з тим в громаді проживає 2170 внутрішньо переселених осіб. Густота населення громади становила 512,5 осіб/км². Щільність населення в місті становить 1525 осіб/км². (згідно даних ГУС у Хмельницькій області станом на 01.01.2021р.).

Адміністративним центром територіальної громади є місто Славута, через яке проходить дорога національного значення Н-25 «Старокостянтинів-Городище». На території міста проходить залізнична магістраль Шепетівка – Здолбунів (Південно – Західна залізниця), яка на станції Славута-1 має два напрямки відправлення вантажів та пасажирів. Місто розташоване за 120 кілометрів на північ від обласного центру м. Хмельницький та на відстані 320 км від міста Київ.

Місто розташоване на Волино-Подільській височині Українського Полісся, на берегах річки Горинь та її притоки Утка.

Сучасна рослинність Славутчини складається із тайгових, широколистяних, степових та середземноморських елементів, які у різні часи проникали на територію Українського Полісся. Серед хвойних порід перше місце за площею поширення та запасами деревини займає сосна, із листяних порід – насадження дуба і берези. У навколишніх лісах росте ялина, липа, клен, горобина. Багатим є трав'яний і кущовий покрив суниць, брусниць, конвалій, ліщини, терну.

Гідрографія міста представлена річками Горинь та Утка. Річка Горинь є одна з найбільших притоків Прип'яті. Річка Утка протікає через усе місто, розливаючись ставками, іна околиці його впадає до повноводної Горині.

За межами міста розкинувся комплекс рукотворних озер, які в окрузі всі називають Голубими.

Географічні координати: 50°18' пн.ш. 26°52' сх.д.

Місто не має районного поділу, проте територія міста планово розділена на житлові мікрорайони: Центр, Сонячний, Військове містечко, Північний, Південний (Заріччя).

Центральний район – найбільш щільно та капітально забудовано житловими будинками змішаної поверховості від одноповерхової садибної до 3-х, 4-х, 5-ти та 9-ти поверхової багатоквартирної, а також спорудами адміністративно-господарського, торгового і культурно-побутового призначення. Район забезпечений інженерним обладнанням та благоустроєм.

Мікрорайон «Сонячний» відділений від Центрального вулицями Покровська, Героїв Небесної Сотні, Лісна та Здоров'я. Житлова багатоповерхова забудова із повним інженерним обладнанням та транспортними зв'язками. В районі є спорткомплекс, торгові дома “Економ” та “Рута”, в напрямку на Ізяслав – Українська православна церква Різдва Пресвятої Богородиці та район перспективної забудови.

Район Військового містечка формується вулицями Ярослава Мудрого, Садова, Звитяги, Ізяславська з перспективним розвитком на схід. В районі розміщені загальноосвітні школи, АЗС, міський Палац культури, гаражні масиви та товариства, Індустріальний (промисловий) парк “Славута” та промислова зона.

На півдні міста протікає річка Горинь з відпочинковою територією вздовж річки. В районі розміщено підприємство - комбінат “Естафета”. Заріччя має багатоповерхову - 2-х, 5-

ти поверхову забудову, та багато індивідуальної забудови 1-2 поверхів. Населення мікрорайону проживає на вулицях Волинська, Богдана Хмельницького, Михайла Грушевського, Перемоги, Плотиче.

Північна частина відокремлена від центрального району міським ставом (Середня Гребля), річками Горинь та Утка. В основному індивідуальна 1-2 поверхова забудова, з багатоквартирними 2-х та 5-ти поверховими будинками. В районі розміщені АЗС, ТОВ «Славутський покрівельний завод», залізничний вокзал, фірма ПРАТ «Об'єднання "Прогрес"», ТОВ "Ювента", ТОВ «МІРАТЕР», ТОВ «Фабрика по ремонту та виготовленню меблів». Житлова забудова вулиць Родинна, Славна, Зелена, Нова інженерним обладнанням забезпечена частково.

Природні ресурси

Сучасний рельєф Славутчини є наслідком тривалої геологічної еволюції, і утворився він під впливом різних геологічних чинників. Та частина, де лежить місто, — це вкрита пісками рівнина, що являє собою продовження (по долині річки Горинь) західноукраїнського (волинського) Полісся і відома під назвою Острозької низовини. Характерною особливістю її рельєфу є польодовикові бархани. Зустрічаються вони і в околицях Славути.

Ґрунти сформувалися в основному на породах легкого складу під лісовою і трав'яною рослинністю в умовах неглибокого залягання ґрунтових вод. Це переважно дерново-підзолисті лучні ґрунти.

Через усе Славутське Полісся у напрямку Стригани — Славута — Ташки — Варварівка — Радосівка тягнеться нагромадження кремнію. Береги річки Горинь в околицях міста високі. Наявність в ґрунтах піску, глею, кремнію викликає і пояснює як заболоченість окремих місць вздовж залізничної колії, так і безводність інших. Багата Славутчина і на кварцові піски.

В перспективі області – розробка Варварівського родовища сапонітових глин, що знаходиться у Шепетівському районі.

Клімат краю помірно-континентальний, середньорічна температура +6,6 °С, середньомісячна температура найтеплішого місяця (липня) — +18 °С, найхолоднішого (лютого)

—5,6 °С. В окремі роки максимальна температура влітку +38°, взимку —37°

Заповідні зони

Мале Полісся" є національним природним парком України, розташованим в районі міст Ізяслав та Славута Хмельницької області. Складається з лісових масивів водно-болотних угідь долини річки Горинь. Парк був створений 2 серпня 2013 року з метою збереження, відновлення та належного користування природним та історико-культурним комплексом Малого Полісся. Охоплює площу 8762,7 га. Парк включає в себе 26 об'єктів, а також території заповідного фонду області та два заповідні об'єкти: пам'ятку природи місцевого значення "озеро Святе" (8 га) - найбільше озеро Хмельницької області, що належить до групи заславських озер, розташованих на території Михельського лісництва ДП «Ізяславське лісове господарство» на території Шепетівського району, та гідрологічний заказник (30 га) озеро Тереміж.

На території парку зростає 17 видів рослин, занесених до Червоної книги України осока божомська, шейхцерія болотна), 36 видів, що охороняються у Хмельницькій області (регіонально рідкісні - журавлина болотна, пухирник звичайний) та 6 видів, які є рідкісними

на території досліджень. У «Малому Поліссі» зустрічаються 15 видів тварин з Європейського Червоного списку, 123 види з Додатку II Бернської конвенції, 53 види, які занесені до Червоної книги України, 84 види, включені до Переліку видів тварин, які охороняються у Хмельницькій області.

Територія парку охоплює лісові масиви Шепетівського району, які вирізняються багатим біорізноманіттям. Включає в себе кілька озер і болотних масивів, а також частини долин річок Горинь, Вілія, Гнилий Ріг.

Аналіз місцевої економічної структури

Провідною галуззю матеріального виробництва та відповідно основною бюджетоутворюючою галуззю в громаді залишається промисловість. Як і в попередніх періодах підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль громади та відносяться до найбільших роботодавців та великих платників до бюджетів усіх рівнів.

У структурі обсягів реалізованої промислової продукції 96,3% припадає на переробну промисловість, з неї: 8,2% – на виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, 1,3% – на виробництво одягу, 10,8% - вироблення виробів з деревини, 34,2% - виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції, 1,0% – на машинобудування, 41,1% - виробництво меблів.

Підприємствами з виробництва та постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря реалізовано 3,0% від загального обсягу промислової продукції.

До найбільших промислових підприємств міста належить ПрАТ «ГЕБЕРІТ КЕРАМІК ПРОДАКШН», ТОВ «Аква-Родос», ТОВ «Родорс», ТОВ «Ювента», ДП «Славутське лісове господарство», ПрАТ «Славутський хлібзавод», ТОВ «Сансервіс», ПрАТ «Славутський пивзавод», ТДВ «Славутський цикорієсушильний завод».

Чисельність зайнятих у суб'єктів середнього та малого підприємництва становить у суб'єктів середнього підприємництва – становить понад 86% до загальної кількості найманих працівників, у суб'єктів малого підприємництва – понад 13% до загальної кількості найманих працівників.

В громаді діє 25 підприємств, що здійснюють експортну діяльність в країни ЄС (Велика Британія, Швейцарія, Німеччина, Польща, Румунія, Нідерланди, Латвія, Чехія, Італія), країн Азії (Казахстан, Грузія) та сусідніх країн (Білорусь, Молдова). З них 23 підприємства здійснюють операції по експорту товарами та 2 підприємства, що здійснюють експорт послугами.

Активно розвиваються експорто-орієнтовані підприємства міста: ПрАТ «ГЕБЕРІТ КЕРАМІК ПРОДАКШН», ТОВ «Аква-Родос», ТОВ «Родорс», ТОВ «Ювента», ТДВ «Славутський цикорієсушильний завод», ПрАТ «Горинь», які демонструють на закордонних ринках здатність наших вітчизняних підприємств виробляти конкурентоспроможну продукцію.

Основними групами експорту товарів є:

- деревина і вироби з деревини; виробництво харчових продуктів;
- текстильне виробництво одягу, виробництво робочого одягу; виробництво неметалевої мінеральної продукції; виробництво керамічних сан.-технічних виробів; виробництво меблів для ванних кімнат;
- виробництво інших меблів.

Кліматичні умови

Місто Славута знаходиться на півночі Хмельницької області. Тут спостерігається

помірно-континентальний клімат з теплим літом, м'якою зимою і достатньою кількістю опадів. Він сформувався під впливом різноманітних чинників. Головним з них є географічна широта, з якою пов'язана висота Сонця над горизонтом і величина сонячної радіації.

Висота Сонця над горизонтом на території області в червні в полудень досягає 63-65°, в грудні – 16-18°, а в рівнодення - 39,5-41,5°. Тривалість дня змінюється від 8 до 16,5 години.

Неоднакові показники висоти Сонця над горизонтом та зміни хмарності протягом року впливають на зміну сонячної радіації від 130 кал/см² в грудні до 530 кал/см² в червні, досягаючи за рік 101 кал/см².

Хмельниччина розташована вглибині материка, і тому на її клімат мають вплив континентальні повітряні маси, які приносять суху погоду. Взимку сюди доходить повітря Сибірського антициклону, яке приносить холодну погоду, а влітку має вплив Азорський максимум. Навесні і на початку осені на територію області проникає арктичне повітря, яке приносить різке похолодання. В усі пори року територія області перебуває під впливом циклонів, які формуються над Атлантичним океаном. Влітку вони зумовлюють значну хмарність, опади, зниження температури повітря, а взимку – потепління, відлиги, снігопади.

Середньорічна температура повітря в м. Славута 6,8°C. Найтепліший місяць – липень, найхолодніший – січень. Влітку найвищі середня температура повітря 18,5°C. Середня січнева температура повітря -5,5°C. Вторгнення на Хмельниччину континентальних повітряних мас приводить до значних коливань температури повітря в усі пори року. Влітку повітря може нагріватись до +39°C (абсолютний максимум), а взимку охолоджуватись до -34°C (абсолютний мінімум). Кількість опадів достатня (530-670 мм на рік). Найбільша кількість опадів випадає влітку, найменша – взимку. В літній період часто бувають зливи, грози, іноді – град. Сніговий покрив утворюється в другій половині грудня і тримається, переважно, до першої декади березня. Товщина його незначна (10-15 см).

Протягом року дують переважно північно-західні і північно-східні вітри. Вони мають і найбільшу швидкість. Влітку переважають північно-західні і західні вітри, а взимку – північно-західні і південно-східні. Взимку їх швидкість більша, ніж улітку. Кількість днів з тихою погодою влітку майже в півтора рази більша, ніж узимку. Чітко виділяються пори року. Кожна з них має свої особливості. Зима коротка і м'яка, з частими відлигами. Вона триває до 115 днів. Кількість днів із сніговим покривом досягає 75-95. Відлиги і різкі коливання температури повітря часто наносять шкоду озимим культурам.

Весна починається з другої декади березня, коли температура повітря стійко переходить вище 0°C і триває до останньої декади травня. Збільшується кількість опадів, ясных днів. Але повторні похолодання в квітні і травні зумовлені вторгненням на територію області північних вітрів, нерідко наносять шкоду сільськогосподарським культурам.

Літо триває з кінця травня до першої декади вересня. Температури повітря піднімаються вище 15°C, можливе підвищення до +39°. Переважають південно-східні вітри, збільшується кількість ясных днів. В першій половині літа нерідко бувають короточасні зливи, велика кількість опадів. Іноді випадає град, який супроводжується сильними вітрами, що завдає неабиякої шкоди сільськогосподарським культурам.

Осінь триває з кінця вересня до кінця листопада. Вона настає тоді, коли відбувається стійкий перехід середньої добової температури повітря до 15°C і нижче. Перша її половина відзначається погожими сонячними днями. Перші приморозки бувають вже в середині жовтня. В листопаді ґрунт промерзає на глибину 5-6 см.

Середньорічна температура повітря +6,8°C. Тут випадає найбільша кількість опадів в області (650-700 мм на рік), спостерігається найбільша тривалість снігового покриву (90-95 днів). Інколи тут, як і в області в цілому, спостерігаються кліматичні явища, що негативно

відбиваються на розвитку сільськогосподарських культур. Це – ранні осінні і пізні весняні приморозки, зливи, град, вимерзання посівів в окремі зими (коли сніговий покрив відсутній, а температури повітря досить низькі).

Атмосферне повітря

Стан атмосферного повітря на території громади в значній мірі залежить від об'ємів викидів забруднюючих речовин від двох основних джерел забруднення – стаціонарних (промислових підприємств) та пересувних (автотранспорт). Стан навколишнього природного середовища в місті загалом характеризується як стабільний. Джерелом зовнішнього техногенного акустичного забруднення в місті є всі види транспорту (автомобільний, залізничний, водний), промислові підприємства, комунальні об'єкти (котельні, трансформатори, вентиляційні системи, компресорні станції).

Основним джерелом зовнішнього техногенного акустичного забруднення території Славутської громади являється зовнішній транспорт:

- Автомобільний: автомобільна дорога національного значення за напрямками Городище -Рівне –Старокостянтинів (Н-25). Сьогодні транзитні транспортні потоки цих доріг проходять по міським магістралям, значно підвищуючи акустичне навантаження на прилеглі житлові території.
- Залізничний, що проходить по північній околиці Славути - лінія Шепетівка – Здолбунів, і пов'язує її з Києвом, Хмельницьким і Рівним. Має мережу під'їзних залізничних колій, що обслуговують промислові підприємства міста, а також має станційні обслуговуючі об'єкти (депо, ремонтні та монтажні служби). Акустичне навантаження вкладається в розмір С33-100 від крайньої колії. Південно-західніше Славути на відстані 18 км розташований залізничний вузол, промисловий центр Хмельницької області - м. Шепетівка.

Значний вклад в акустичне навантаження на території житлових районів добавляє міський автотранспорт – вантажний, пасажирський автобусний та легковий. В останні роки значно зросла кількість мото- та автопарку в місті. Найбільш несприятлива акустична ситуація склалася вздовж міських магістральних вулиць з інтенсивними потоками транспорту.

За даними Департаменту природних ресурсів та екології Хмельницької обласної державної адміністрації викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, відповідно до дозволів на викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, здійснюють наступні суб'єкти господарювання, розташовані на території громади: ТОВ «РІФ», ТОВ «Технобазальт-Інвест», ТОВ А-95 АЗС, ДП «Аттіс», ДК «Укртрансгаз» НАК «Нафтогаз України» в особі філії УМГ «Київтрансгаз» ГРС, АЗС ТОВ «Веста-Сервіс», філія «Славутський райавтодор», ТзОВ «Ювента», КП «Славутське ЖКО» підрозділ Славутське підприємство тепломереж проммайданчик № 1-11, ТОВ «Сансервіс», ДО «Комбінат «Естафета» нафтобаза, ЗАТ фірма «Бакалія», Славутський РЕМ, АЗС-3 приватного підприємця Яцкової І.П., ЗАТ «Горинь», ТОВ «Металсервіс», КП «Славутське ЖКО» топочна, ТОВ « Фабрика по ремонту та виготовленню меблів», КП «Славутське ЖКО» підрозділ Славутське підприємство тепломереж проммайданчик № 12 столярний цех, Славутське управління водопровідно-каналізаційного господарства, ДТГО «Південно-західної залізниці», ЗАТ «Славутський склозавод», ВАТ «Державний ощадбанк», КП «Славутське ЖКО», ТОВ «Рум Лтд» АЗС, ТОВ «АГРО XXI», ВАТ УСК «Дженерал Гарант», ПАТ «Славутський комбінат «Будфарфор», ДП «Славутське лісове господарство», ДП «Славутське лісове господарство» (деревообробний комплекс), Славутський обласний спеціалізований ліцей-інтернат, РО Релігійна громада свідків Єгови, ПП «Едельвейс», ФОП Григор'єва Н.В., ТОВ

ПКФ «Євростар», ТОВ «Лотівка Еліт», Славутський міськрайонний центр зайнятості, Славутська районна СЕС, ФОП Котюк Олександр Євгенович, КП «Славутське ЖКО» проммайданчики № 14-15, ФОП Григорук В.В. автомайстерня, ПАТ «Хмельницькгаз» Славутська філія, ТДВ «Славутський ремонтно-механічний завод», ТОВ «Інтердерево», ТДВ «Славутський цикорієсушильний завод», Славутський районний відділ профілактичної дезінфекції, Славутське районне споживче товариство, ФОП Бойко Л.С., Славутська районна державна насіннева інспекція, Славутський НВК Спеціалізована школа І-ІІІ ст. № 9 ІКТ «Успіх» Славутської міської ради, загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 3, № 4, № 6, НВК ЗОШ І-ІІІ ст., гімназія № 5, Станція юних техніків, Будинок дитячої творчості, дошкільний навчальний заклад № 6 «Золота рибка», дошкільний навчальний заклад № 1 «Оленка», Славутська районна державна лікарня ветеринарної медицини, ПрАТ «Славутський хлібозавод» проммайданчик № 1, ТОВ «ЯВІР», ПрАТ «Славутський пивоварний завод» майданчики № 1-2, ПАТ «УКРТЕЛЕКОМ», ФОП Чапайло О.Л., ПП «Влад», ТОВ «Аква-Родос», ТОВ «Славутський покрівельний завод», ДП «Пропан», Славутське райСТ, ТОВ «РОДОРС», ТОВ «Технобазальт – Інвест», ТОВ «МІРАТЕР», ТОВ «Альтернативна Теплова Компанія», ФОП Закацюра Олександр Михайлович (виробництво меблів), ПП «СЛАВУТА-БЕТОН», ТОВ «Меблева фабрика «ПІК», КП «Славутське житлово-комунальне об'єднання», ПрАТ «Славутський хлібозавод» (додаткові джерела), КП «Славутське ЖКО» майданчики 1-4, 6-13, ТОВ «КВЕЛ», ТОВ «Славутичрембуд», ПАТ «Хмельницькгаз» Славутська філія, ФОП Іщук П.Г., Хмельницька філія ПАТ «Укртелеком», цех телекомунікаційних послуг № 12 м. Славута, ТОВ «РІФ» АЗС № 14, ФОП Черняк Валентин Миколайович, ТОВ «Ювента», ТОВ «Металсервіс», ТОВ «Сансервіс», ПАТ «Горинь», ТОВ «РІФ» АЗС, ПП «М'ясо-пром», ФОП Петровський Г.І. (піч), ПАТ «Фірма Бакалія» продовольчий магазин, ФОП Черняк В.М. (котельня ЗОШ № 3), Славутське УВКГ ПМ № 1, № 2, № 3, ПАТ «Горинь» (нові джерела), «ПАТ Хмельницькобленерго» (Славутський РЕМ), ТОВ «Екомет сервіс», ПАТ «Хмельницькобленерго» Славутський РЕМ (додаткові джерела), ТзОВ «УКР-ЄВРО-СБ», Державна організація «Естафета», ПрАТ «Славутський хлібозавод» ПМ № 1, № 3, ПрАТ «Об'єднання «Прогрес», ДП «Хмельницький облавтодор» ВАТ «Державна акціонерна компанія «Автомобільні дороги України» база філії «Славутський райавтодор», Українське державне підприємство поштового зв'язку «Укрпошта», ПАТ «Славутський комбінат будфарфор» ВЦ № 6, ТДВ «Славутський ремонтно-механічний завод», ФОП Петровський Г.І. (піч), ПАТ «Фірма Бакалія» продовольчий магазин, ПАТ «Хмельницькобленерго» (Славутський РЕМ), ТОВ «Екомет сервіс», ПП «СЛАВУТА-БЕТОН», ТОВ «Меблева фабрика «ПІК», ПрАТ «ГЕБЕРІТ КЕРАМІК ПРОДАКШН», ТзОВ «Металсервіс», ТОВ «Епіцентр К», ФОП Кермач Людмила Іванівна, КП «Славути-сервіс» Славутської міської ради, ТОВ «Акріс Агро», ТОВ «КВЕЛ», ПрАТ «ГЕБЕРІТ КЕРАМІК ПРОДАКШН» (додаткові джерела), ТОВ «Івенрайс», ТОВ «ЯВІР», АТ «Ощадбанк», ФОП Лисак С.П., станція Славута ВП Шепетівська дистанція сигналізації та зв'язку РФ «Південно-західна залізниця» АТ «Українська залізниця», ФОП Галка С.П. меблі, ТОВ «Славута Брикет», КП «Славута сервіс», ТОВ «Моріта» № 7, ТОВ «Акріс Агро Груп», СК «Тако», ТОВ «Аква-Родорс», ФОП Оборжицький Павло Юрійович та ФОП Мельник Г.М. (цех пиломатеріалів) в с. Варварівка.

За даними Департаменту природних ресурсів та екології стан атмосферного повітря у 2022 році по області залишався стабільним і в порівнянні з минулим роком значно не погіршився. Щоправда спостереження якості атмосферного повітря ведуться лише в м. Хмельницькому на двох стаціонарних постах лабораторією Хмельницького обласного центру з гідрометеорології. За інформацією суб'єктів моніторингу довкілля у минулому році не було

виявлено екстремальних рівнів забруднення з причин аварій техногенного походження та несприятливих природних явищ. Не було, також, встановлено наднормативних викидів стаціонарними джерелами підприємств, які б суттєво вплинули на стан атмосферного повітря. У Славутській міській ТГ за останні роки ситуація з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, як стаціонарними так і пересувними джерелами, стабільна.

Протягом 2020 року в атмосферу Славутської міської ТГ надійшло 0,25 тис. т забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення, що на 0,1 тис. т менше, ніж за 2019 рік. У розрахунку на 1 км² території припадає 10,9 т викинутих в атмосферу забруднюючих речовин.

У 2021 році викиди в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по Шепетівському району склали 5778,4 т, що становить 162,4% у порівнянні з 2020р.

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: теплове та енергетичне устаткування, промислові підприємства, всі види транспорту. Однією з основних причин забруднення атмосферного повітря є низький рівень оснащення джерел викидів пилогазоочисним обладнанням. Значно впливає на забруднення атмосфери відсутність установок по вловлюванню газоподібних сполук, а саме: діоксид сірки, діоксид азоту, оксиду вуглецю, летючих органічних сполук та інших.

Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у 2020 році, (тон)

	Обсяги викидів забруднюючих речовин усього	У тому числі							Крім того, викиди діоксиду вуглецю, тис.т
		діоксид у сірки	діоксид у азоту	метан у	оксид у вуглецю	оксид у азоту	сажі	Неметанових летючих органічних сполук	
Хмельницька область	18181,8	1557,2	5160,2	2067,0	5294,2	74,7	290,1	1034,9	2295,5
Місто Славута	251,6	2,5	37,2	2,5	59,7	0,1	7,2	121,8	16,8

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у регіоні по окремим населеним пунктам наведена у таблиці:

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у регіоні по окремим населеним пунктам, тис. тонн

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8
Всього, Хмельницька область	17,066	18,251	21,735	21,071	22,078	20,331	18,1818

м.Хмельницький	1,094	1,041	1,037	1,056	1,037	1,039	0,859
м Кам'янець-подільський	0,165	0,238	0,407	0,355	0,336	0,252	0,257
м Нетішин	0,042	0,042	0,043	0,040	0,075	0,036	0,089
м. Славута	0,377	0,477	0,379	0,388	0,366	0,334	0,252
м. Старокостянтинів	0,180	0,183	0,256	0,824	0,907	1,087	0,879
м. Шепетівка	0,288	0,428	0,415	0,327	0,371	0,325	0,254

По найпоширеніших забруднюючих речовинах, а саме: діоксид сірки зменшення викидів на території Славутської громади склало -14,8 т; метану + 0,6т., по оксидах азоту +1,3т, по оксиду вуглецю -25,5 т., діоксиду вуглецю +1,1т.

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря по містах області у 2020 році, тон

	Обсяги викидів, тонн		Збільшення /зменшення викидів у 2020р проти 2019р, тон	Обсяги викидів у 2020 р до 2019 р, %
	2020	2019		
1	2	3	4	5
м. Хмельницький	859,4	1038,9	-179,5	82,7
м.Кам'янець-Подільський	257,9	252,5	+5,4	102,1
м Нетішин	89,8	36,2	+53,6	248,0
м. Славута	251,6	334,0	-82,4	75,3
м. Старокостянтинів	879,1	1086,9	-207,8	80,9
м. Шепетівка	254,5	325,0	-70,5	78,3

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря в Шепетівському районі у 2022 році, т

Адміністративна одиниця	Обсяги викидів, т		Збільшення +/- викидів у 2022 році проти 2021 року, т	Обсяги викидів у 2022 році до 2021 року, %
	У 2022 році	У 2021 році		
Шепетівський район	4849,448	5778,4	-928,952	83,9
В загальному по області	16532,536	21146,4	-4613,864	78,2

Санітарний стан повітряного середовища характеризуватиметься фоновим забрудненням, а також під впливом джерел викидів суб'єктів господарювання, які функціонують на території громади. В такому випадку, фонові концентрації для речовин, що викидаються, визначаються на підставі п.1.3 таблиці 4.1 наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.07.2001р. № 286 “Про затвердження Порядку визначення величин фонових концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі”, який узгоджений з Міністерством охорони здоров'я України та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 15 серпня 2001р. за № 700/5891. Враховуючи, що для Славутської міської ТГ, як для громади з населенням менше 50 тис. чоловік, приймаємо наступні величини фонових концентрацій і наводимо їх в наступній таблиці:

№ п / п			Нормати ви якості атмосфе рного повітря(мг/м3)	Гігієнічні нормативи		Фонова концентрація (мг/м3)	Середньоріч ні концентрації
	код	найменування		ГДК (мг/м3)	ОБРД (мг/м3)		
1	03000 /2902	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок(мікрочастинки та волокна)	-	0,5	-	-	-
2	03004 /328	Сажа	-	0,15	-	-	-
3	04001 /301	Оксиди азоту (у перерахунку на Діоксид азоту)	-	0,2	-	-	-
4	04002	Азоту(I) оксид абооксид діазоту	-	0,4	-	-	-
5	05001 /330	Оксид сірки у перерахунку на діоксидсірки ангідрид сірчастий	-	0,5	-	-	-
6	05001 /330	Оксид вуглецю СО	-	5	-	-	-
7	11000 /2754	Нематанові леткіорганічні сполуки – вуглеводні насичені у перерахунку на сумарний органічний вуглець	-	1	-	-	-
8	12000 /410	Метан СН4	-	-	50	-	-

За даними департаменту природокористування та екології Хмельницької ОДА концентрація радіоактивних речовин в атмосферному повітрі населених пунктів, де розміщені постійні пости спостережень ХАЕС (Нетішин, Остріг, Славута, Білотин, Межеричі, Ст. Кривин, Мізоч) у 2022 р. була менша гранично допустимих концентрацій. Рівень гамма-фону в санітарно-захисній зоні та зоні спостереження ХАЕС відповідав природному фону і становив – 9-10 мкР/год. Активність радіонуклідів у викидах з вентиляційної труби ХАЕС у навколишнє середовище протягом 2022 року не перевищувала допустимих рівнів.

Заходи щодо охорони атмосферного повітря

Згідно Закону України «Про охорону атмосферного повітря» відповідно до статей 10-22 передбачаються заходи по оздоровленню повітряного басейну. Підприємствами, установами, організаціями та громадянами - суб'єктами підприємницької діяльності, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та діяльність яких пов'язана з впливом фізичних та біологічних факторів на його стан передбачається:

- здійснювати організаційно-господарські, технічні та інші заходи щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря, дозволами на викиди забруднюючих речовин тощо;
- вживати заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;
- забезпечувати безперебійну ефективну роботу і підтримання у справному стані споруд, устаткування та апаратури для очищення викидів і зменшення рівнів впливу фізичних та біологічних факторів;
- здійснювати контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, і рівнями фізичного впливу та вести їх постійний облік;
- заздалегідь розробляти спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і вживати заходів для ліквідації причин, наслідків забруднення атмосферного повітря;
- забезпечувати здійснення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел та ефективності роботи газоочисних установок;
- забезпечувати розроблення методик виконання вимірювань, що враховують специфічні умови викиду забруднюючих речовин;
- здійснювати контроль за проектуванням, будівництвом і експлуатацією споруд, устаткування та апаратури для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин і зниження впливу фізичних та біологічних факторів, оснащення їх засобами вимірювальної техніки, необхідними для постійного контролю за ефективністю очищення, дотриманням нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин і рівнів впливу фізичних та біологічних факторів та інших вимог законодавства в галузі охорони атмосферного повітря;
- своєчасно і в повному обсязі сплачувати екологічний податок.

Згідно статті 13 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання передбачається регулювання рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на стан атмосферного повітря, передбачається вжити необхідних заходів для запобігання та недопущення перевищення встановлених санітарними нормами рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на середовище життєдіяльності людини.

У разі виникнення на підприємстві надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру або надзвичайно екологічної ситуації керівники підприємств, установ, організацій та громадяни - суб'єкти підприємницької діяльності зобов'язані негайно в порядку, визначеному Законом України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру», повідомити про це органи, які здійснюють державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря, і вжити заходів до охорони атмосферного повітря та ліквідації причин і наслідків його забруднення.

Водні ресурси

Водні ресурси Хмельницької області – це поверхневі і підземні води, придатні для використання в народному господарстві.

Частина користувачів (промисловість, сільське і комунальне господарства) безповоротно забирають воду з рік, озер, водосховищ, водоносних горизонтів. Інші використовують не саму воду, а її енергію, водну поверхню або водоймище загалом (гідроенергетика, водний транспорт, рибництво).

Водні ресурси Хмельницької області складаються з поверхневого стоку (в середньому 2,1 млрд. м³ /рік) і запасів підземних вод (прогнознi – 720 тис. м³ /рік, затверджені – 160 млн. м³ /рік). Водозабезпеченість місцевим поверхневим стоком одного жителя області становить 1,5 тис. м³ при середній по державі 1,1 тис. м³ , проте води нерівномірно розподіляються як по території, так і по сезонам року, але в основному всі галузі забезпечені необхідною кількістю води, хоча якість не завжди відповідає вимогам.

Гідрографічна сітка області нараховує 3733 водотоків загальною довжиною 12880 км, в тому числі великі річки: Дністер (в межах області 152 км) і Південний Буг (140 км); середні річки: Случ (119км), Горинь (150км), Збруч (247 км), а також 3728 малих річок і водотоків, загальною довжиною 12072км. Річок довжиною більше 10 км виявилось 211 (в т.ч. малих 206) загальною довжиною 4872 км (в т.ч. малих 4064 км). Озер в області дуже мало, вони невеликі за розмірами. На півночі області у басейні Горині, у лісових масивах на землях Держлісфонду, знаходяться найбільші озера Святе та Теребіж, площа водного дзеркала яких відповідно становить 4,2 і 2,6 гектарів.

Через місто Славути протікає дві річки: Горинь та її ліва притока Утка. Річковий стік утворюється, перш за все, за рахунок атмосферного зволоження та підземних вод. Річки мають рівнинний характер. Це означає, що в них є весняна повінь, літня та зимова межень і зимовий льодостав. Внутрішній розподіл стоку характеризується такими величинами: у весняний сезон (березень-травень) стікає до 40-50% річного стоку, в літньо-осінній період (червень-листопад) – близько 40 %, а взимку (грудень-лютий) – приблизно 10-20%. У кінці листопада та на початку грудня на річках утворюється сало, забереги та шуга, коли температура повітря падає нижче нуля. Стійкий льодостав з'являється на річках і ставках в кінці грудня – на початку січня, але бувають роки, коли стійкий льодостав не утворюється. Така ситуація з річками стала після 1970 року, коли в кліматі сталися глобальні зміни. У зв'язку з потеплінням та зменшенням опадів змінився і водний режим річок. Ще однією причиною зменшення стоку річок стала масова меліорація невеличких річок та струмків, боліт та озерець, які були акумуляторами вологи.

У зв'язку із зміною клімату зменшився сніговий покрив, а це привело до того, що весняні повені стали не повноводними. Рівень води у річках Славути весною вже не виходить за межі берегів.

Кожна річка має твердий стік – це перенос водним потоком мінеральних та органічних частинок (піску, гальки, намулу, решток рослин) і розчинів солей. Найбільша кількість наносів поступає в ріки та стави внаслідок площинного змиву після дощів та танення снігу. Особливо цей процес проходить інтенсивно там, де наявні великі площі орних земель на схилах і де мало лісів. Хмельницька область тільки на 13 % покрита лісами.

Під час високих весняних повеней русла річок очищалися від наносів і ставали глибокими і повноводними. В останні десятиліття таких повеней на річці Горині не спостерігається і русло річки сильно занесено піском, мулом, рослинними рештками.

Хімічний склад води у Горині гідрокарбонатнокальцієвого типу тому, що долину річки прорізають карбонатні породи – вапняки, мергелі, леси тощо. Середня мінералізація води до

500 мг/л. під час весняного паводку, коли стік формується сніговими (атмосферними) водами мінералізація знижується до 170-300 мг/л, а влітку підвищується до 700-860 мг/л.

Якість води визначається в основному наявністю в них різних мінеральних солей і органічних речовин, які перебувають в розчиненому і завислому стані. Річкова вода змінюється від м'якої, під час весняного водопілля (2-4 мг-екв) - до твердої, під час межени (4-7 мг-екв).

На берегах Горині та її притоках знаходяться міста, селища міського типу, села, сільськогосподарські ферми, польові стани, які своїми неочищеними промисловими та побутовими стоками забруднюють річку.

Під час дощів та танення снігу із полів зливаються у річку мінеральні добрива, пестициди, отрутохімікати.

Основними причинами забруднення поверхневих вод міста є скид неочищених та не досить очищених комунально-побутових і промислових стічних вод безпосередньо у водні об'єкти та через систему міської каналізації, надходження до водних об'єктів забруднювальних речовин у процесі поверхневого стоку води з забудованих території та сільгоспугідь, ерозія ґрунтів на водозабірній площі.

Якісний стан підземних вод унаслідок господарської діяльності також постійно погіршується. Це пов'язано з існуванням фільтрувальних накопичувачів стічних вод, а також з широким використанням мінеральних добрив та пестицидів. Погіршує ситуацію необлаштованість водоохоронних зон та прибережних захисних смуг. Про це свідчать заболоченість прибережних вод та пов'язаних з ними анофелогенних зон.

Всередині водоохоронної зони встановлюється прибережна захисна смуга (ПЗС) – зона суворих обмежень і регламентації, щодо використання території, в тому числі її забудова. Для прибережних територій м. Славути, законодавством встановлена нормативна ПЗС шириною 25-100м від урізу води. Згідно ВКУ (ст.88) і ЗКУ (ст.60) ПЗС в межах міста встановлюється з урахуванням конкретних умов, що склалися. Тобто ділянки, що мають земельний відвід в межах ПЗС з зазначенням цільового її використання, мають юридичне право на реалізацію документу. Актуальність цього питання для міста ще й у тому, що містобудівне освоєння території має перспективи щодо їх наміву в прибережній смузі водосховища, але це пов'язано з подальшими ризиками природно-техногенного характеру (затоплення, підтоплення, розмив берегу тощо).

Водопостачання міста здійснюється централізованою комунальною системою водопостачання управління водопровідно-каналізаційного господарства та локальними системами водопостачання промислових підприємств. В межах міста розташовані 2 водозабори із кількістю свердловин 14 з затвердженими запасами потужності - 1,3 млн.м3 в рік, котрі обслуговує КП «УВКГ». Комунальним підприємством «Славутське управління водопровідно-каналізаційного господарства» піднято води у 2022 році 1,355 млн.м3, що на 0,013 млн.м3 менше ніж у 2019 році. Очищено на очисних спорудах та подано споживачам 1,285 млн м3, що на 0,014 млн. м3 більше ніж у 2021 році. Реалізовано води 0,880 млн.м3, що на 0,112 млн.м3 менше ніж у 2021 році.

Слід зазначити, що в радіусі до 20 км перспективи на отримання значної кількості підземних вод практично немає, тому при потребі значних об'ємів водопостачання необхідно орієнтуватися на поверхневі водні джерела.

Згідно даних, наданих Департаментом екології та природних ресурсів, забір підземних вод в місті Славути здійснюють наступні підприємства та організації, які отримали дозволи на спеціальне водокористування:

- ДП «Славутське лісове господарство», вул. Кузовкова, 1; ПрАТ «Геберіт Керамік Продакшн» вул. Козацька 122; ТОВ «Аква-Родос»; вул. Козацька, 122-а;
- ПрАТ «Славутський пивоварний завод», вул. Миру 36;
- ТзДВ «Славутський цикорієсушильний завод», вул. Приміська 4; ТОВ «Акріс Арго», Ганнопільське шосе, 1;
- Славутське УВКГ, вул. Я. Мудрого, 52;
- ТОВ «Славутський покрівельний завод», вул. Князів Сангушко, 95;
- ТОВ «Сансервіс», вул. Острозька, 1;
- ПрАТ «Славутський хлібозавод», вул. Церковна, 29; ТОВ «Лотівка-Еліт», вул. Привокзальна, 86.

Керуючись п.37 ч.1 ст.26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статтями 9, 93 Водного кодексу України, на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 року №2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів», з метою утримання правового режиму поясів Зони санітарної охорони артезіанських свердловин водозаборів Славутська міська рада від 31.01.2013р. за №3-1586 затвердила розраховані зони санітарної охорони артезіанських свердловин, які розташовані на промайданчиках. Слід зауважити, що наявні водоносні горизонти є слабо захищеними. Усі експлуатаційні свердловини на родовищі споруджені і введені в експлуатацію в минулі десятиліття. Свердловини оснащені видобувним та контрольно-вимірювальним устаткуванням. Над свердловинами влаштовані над каптажні споруди, довкола свердловин – зони санітарної охорони. На родовищі наявні усі необхідні комунікації, у тому числі водогони, накопичувальні ємності, лінії електропередач, трансформаторні підстанції, під'їзні дороги. Потреба у виконанні підготовчих і будівельних робіт, а також у використанні додаткових земельних ділянок та інших природних ресурсів відсутня. Видобування підземних вод на спорудженому раніше водозаборі практично не чинить негативного впливу на атмосферне повітря, ґрунт, об'єкти рослинного, тваринного світу, матеріальні об'єкти та об'єкти природно-заповідного фонду, не супроводжується суттєвим шумовим, вібраційним, світловим, тепловим, радіаційним забрудненням та випромінюванням. Тому, в межах впливу водозаборів, особливо в ЗСО недопустимим є проведення будь-яких робіт та розміщення об'єктів, які можуть бути потенційними забруднювачами всіх складових навколишнього природного середовища – повітря, ґрунтів, вод тощо.

Каналізування м. Славуті здійснюється загальноміською централізованою системою каналізації. Слід зазначити, що сама система каналізування міста потребує реконструкції та відновлення, оскільки основна частина каналізаційного господарства використала свій технічний ресурс, в результаті у аварійному стані перебувають близько 25% мереж міста. Викликає занепокоєння і стан водовідведення – житловий сектор міста обладнаний централізованою системою каналізації на 87,9% від загальної площі. Садибна забудова частково не каналізована, користуються вигрібами.

Ситуація усугубляється наявністю в місті об'єктів з недосконалим вирішенням очистки стічних вод, насичених органічними сполуками (АЗС, гаражі, відстійники хімічного виробництва тощо).

Дощова каналізація міста налічує 4 витоки у річки і лише один з них обладнаний очисними спорудами.

Заходи щодо охорони водного басейну

Заходи по охороні водного басейну необхідно передбачати відповідно до вимог діючих нормативних документів:

- Водного кодексу України;
- Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 №2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.1999 №465 «Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами»;
- ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування»;
- ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування»;
- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій».

Основними заходами по оздоровленню водного басейну є:

1. Здійснення спеціального водокористування лише за наявності дозволів на спеціальне водокористування згідно ст. 49 Водного кодексу України. Для здійснення діяльності у сфері водокористування кожен суб'єкт обов'язково має отримати відповідний дозвіл, який видається Державним агентством водних ресурсів України та його територіальними підрозділами. Отримання дозволу є обов'язковим для тих суб'єктів, які використовують воду в об'ємі від п'яти кубічних метрів на добу.
2. Дотримання підприємствами-водокористувачами встановлених у дозволах на спеціальне водокористування лімітів забору та використання води, лімітів скидання та нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у поверхневі водні об'єкти.
3. Дотримання режиму обмеженої господарської діяльності на земельних ділянках прибережних смуг водних об'єктів та регульованого режиму господарської діяльності на земельних ділянках водоохоронних зон водних об'єктів згідно ст. 88-89 Водного кодексу України.
4. Винесення в натуру першого поясу суворого режиму зони санітарної охорони підземних джерел, встановлення меж прибережних захисних смуг та водоохоронних зон поверхневих водних об'єктів та утримання їх в належному стані.
5. Будівництво очисних споруд, систем та утримання їх в належному технічному стані.
6. Відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та екологічного стану поверхневих водних об'єктів (річок, струмків).
7. Запобігання виникненню аварійних ситуацій на водопроводах і очисних спорудах.
8. Створення більш чистого виробництва, замкнених (безстічних) систем виробничого водопостачання, впровадження мало- і безводних технологій, забезпечення повторного використання стічних вод.

Для охорони водного басейну та збереження їх від забруднення також потрібно дотримуватись комплексу заходів, що прописані в ст. 81 Водного кодексу України.

Земельні ресурси

Земля є одним із головних ресурсів життєдіяльності суспільства. Вона слугує територіальною основою для усіх видів діяльності людини, є виробничим фактором багатьох галузей. В умовах земельної реформи, яка сьогодні має справді глобальний масштаб та глобальне значення, земля розглядається як один з головних інструментів подолання бідності, підвищення рівня життя кожного члена суспільства, та громад в цілому.

Згідно статистичними даними, наданими Головним управлінням статистики у Хмельницькій області, земельний фонд Хмельницької області станом на 1 січня 2021 року

становить 2062,9 тис. га, з них 1560,8 тис. га або 75,7 % займають сільськогосподарські угіддя, що свідчить про високий рівень сільськогосподарської освоєності земель. Площа сільськогосподарських угідь зменшується, у свою чергу збільшується кількість забудованих земель.

По м. Славута земельний фонд складає 2,3 тис га, з них 0,1 тис га (4,3%) – сільськогосподарські угіддя. У структурі сільськогосподарських угідь рілля становить 100,0 %. Площа лісових та лісовкритих площ становить 0,5 тис. га (21,7%). Під забудованими землями зайнято 1,5 тис. га (65,2 %).

По с. Варварівка та Голики земельний фонд складає 4,7 тис га, з них 0,8 тис га (17,9%) – сільськогосподарські угіддя. У структурі сільськогосподарських угідь рілля становить 56,0 %. Площа лісових та лісовкритих площ становить 3,6 тис. га (76,6%). Під забудованими землями зайнято 0,07 тис. га.

Ґрунтовий покрив Хмельницької області досить різноманітний. Навіть в межах землекористувань окремих сільськогосподарських підприємств зустрічаються ділянки з різноманітними ґрунтами, які різняться між собою за агрогосподарськими властивостями і природною родючістю. В залежності від родючості ґрунтів і агрокліматичних умов територія області поділена на сім земельно-оціночних (агроґрунтових) районів.

Для визначення рівня забруднення об'єктів довкілля залишковими кількостями засобів хімізації на території Хмельницької області було проаналізовано 75 проб ґрунту. Забруднених зразків не виявлено. Показники вмісту залишкових кількостей пестицидів не перевищували 0,005 мг/кг ґрунту.

Результати досліджень показали, що у відібраних зразках вміст солей важких металів (свинцю, кадмію) у жодному випадку не перевищував гранично-допустимих концентрацій. Середній вміст свинцю по обстежених районах на чисту площу становив 0,61 мг/кг, на забруднену – 1,35 мг/кг ґрунту (ГДК- 6,0 мг/кг), кадмію на чисту площу – 0,08 мг/кг, на забруднену – 0,11 мг/кг (ГДК – 0,6 мг/кг), міді – 0,22 мг/кг (ГДК – 3,0 мг/кг), цинку – 0,49 (ГДК – 23,0 мг/кг). У 2020 році на вміст залишкових кількостей пестицидів (ГХЦГ, 2,4-Д, ДДТ) було проаналізовано 4 зразки продукції рослинництва та проведено 12 аналізів. У проаналізованих зразках залишки ГХЦГ і ДДТ не перевищують гранично-допустимі концентрації.

Відомостей щодо екстремально високих випадків забруднення ґрунтів на території Славутської громади не надходило, радіаційний фон в межах норми.

Ґрунти сформувалися в основному на породах легкого складу під лісовою і трав'яною рослинністю в умовах неглибокого залягання ґрунтових вод. Це переважно дерново-підзолисті лучні ґрунти. Та частина де лежить місто - це вкрита пісками рівнина, що являє собою продовження (по долині річки Горинь) західноукраїнського (волинського) Полісся і відома під назвою Острозької низовини.

Урбанізований (планувальний каркас) представлений мережею магістральних вулиць і доріг (основних планувальних осей міста), та громадським центром міста (ком-позиційних вузлів). Місто має більше 128 вулиць та провулків, с. Варварівка – 6, с. Голики – 7.

Площа Славутської міської територіальної громади становить - 6987,6 га

Геохімічного обстеження території міста щодо забруднення ґрунтового покриття важкими металами, їх солями, нафтопродуктами не проводились.

На даний час у місті існують підприємства, що проводять операції у сфері поводження з небезпечними відходами (збирання, зберігання, перевезення), маючи на цей вид діяльності відповідні дозволи. Джерелом механічного забруднення ґрунтів може бути несвоєчасна і неякісна санітарна очистка території. Відходи є основним регіональним фактором

забруднення навколишнього середовища. Міграція токсичних компонентів призводить до забруднення ґрунтів, поверхневих та підземних вод, атмосферного повітря.

Джерелом екологічного впливу на території є кладовища, яких за даними КП «Славута-Сервіс» в місті є 4. Одне діюче, яке розташоване по вул. Б. Хмельницького, на якому щорічно здійснюється захоронення близько 400 осіб (СЗЗ – 300 м). Три кладовища закритих: два по вул. Ярослава Мудрого та одне по вул. Монастирській.

Актуальною проблемою залишається поводження з твердими побутовими відходами, обсяги накопичення яких щорічно зростають.

Основним способом видалення твердих побутових відходів є їх захоронення на полігонах та сміттєзвалищах області.

В 2021 році, за підтримки експертів міжнародної консалтингової компанії «SEURECA», було розроблено Регіональний план управління відходами у Хмельницькій області до 2030 року. Причому, Хмельниччина стала першою областю в Україні, яка застосувала системний підхід до розробки цього документу, як це робиться у світі: тобто розпочала саме з вивчення загальної ситуації з подальшою розробкою Регіонального плану на основі отриманих даних. Цей документ визначає правила поводження з усіма видами відходів, поділ області на кластери, розташування майбутніх полігонів, комплексів з переробки, перевантажувальних станцій, фінансову модель розбудови ефективної регіональної системи управління відходами, що має забезпечити сталий розвиток регіону, покращення екосистеми та здоров'я та безпечне майбутнє мешканцям, від малого села до великого міста.

Із 21 полігону області усього 5 мають проєктно- кошторисну документацію (м. Городок, м. Деражня, м. Нетішин, м. Славута, смт. Теофіполь) та на 21 полігон оформлено паспорти місць видалення відходів. В області функціонують 6 перевантажених полігонів, які потребують розширення або закриття у містах Хмельницький, Кам'янець-Подільський, Нетішин, Старокостянтинів, Славута, Шепетівка.

При експлуатації полігонів м. Шепетівка та м. Славута, що розташовані поряд із лісовими масивами, не забезпечується належна затримка летких відходів, що призводить до засмічення леткими фракціями відходів земель лісового фонду.

Всі без виключення полігони та сміттєзвалища твердих побутових відходів, що експлуатуються на території Хмельницької області, не відповідають вимогам ст. 32 Закону України «Про відходи», згідно якої заборонено з 1 січня 2018 року захоронення неперероблених (необроблених) побутових відходів. Рекультивация полігонів, розгортання та ущільнення відходів на полігонах та сміттєзвалищах здійснюється щороку, по мірі необхідності та наявності коштів (за рахунок підприємств та місцевих бюджетів). Роздільний збір відходів в області запроваджено у 6 містах: Хмельницький, Кам'янець-Подільський, Славута, Старокостянтинів, Нетішин та Волочиськ.

Санітарний стан території громади визначається своєчасним збором побутових відходів централізованого накопичення та вивозу твердих побутових відходів на полігон ТПВ, розташований за межами міста та експлуатується КП «Славута-Сервіс» згідно державного акту на право постійного користування земельною ділянкою для обслуговування діючого полігону твердих побутових відходів та паспорту місць видалення відходів. Життєдіяльність міста забезпечують комунальні підприємства: КП «Славутське ЖКО», КП «Славута-Сервіс», Славутське управління водопровідно-каналізаційного господарства.

На території Славутської міської територіальної громади де встановлено 144 контейнерних майданчиків на яких розміщено 528 євро-контейнерів для збору твердих побутових відходів, з них: 372 євро-контейнерів для збору змішаних твердих побутових

відходів; 143 євро-контейнери для роздільного збору ПЕТ пляшок; 7 євро-контейнерів для роздільного збору скла; 6 євро-контейнерів для роздільного збору паперу.

На даний час розглядається питання щодо встановлення на території міського полігону твердих побутових відходів сміттесортувальної лінії. Встановлення даного обладнання дасть змогу вилучити значну частину ресурсоцінних компонентів із загальної маси побутових відходів, які знаходяться на міському полігоні твердих побутових відходів.

За звітний період приведено в належний санітарний стан полігон для знешкодження твердих побутових відходів та забезпечено його експлуатацію у відповідності з санітарно-гігієнічними вимогами та встановленою технологією. Вказаний полігон знаходиться на території площею 8 га.

Продовжується впровадження системи збору сміття та відходів в приватному секторі. Використання відходів в якості вторинної сировини є одним з головних напрямків вирішення проблеми зменшення екологічного навантаження на довкілля міста. На полігоні ТПВ за звітний період (станом на 01 жовтня 2023 року) було захоронено більше 37654 м³ побутових відходів, в т.ч. 29398 м³ від населення та 8256 м³ від інших споживачів, роздільно зібраних відходів (ПЕТ) -22,3т.

Заходи щодо охорони ґрунтів

Заходи по оздоровленню ґрунтів передбачаються відповідно до вимог даних діючих документів:

- Земельний кодекс України;
- Закон України «Про управління відходами»;
- Закон України «Про охорону земель»;
- Регіональний план управління відходами у Хмельницькій області до 2030 року.

Згідно ст. 164 Закону «Про охорону земель» потрібно дотримуватись таких вимог встановлених даним законом:

- обґрунтування і забезпечення досягнення раціонального землекористування;
- захист сільськогосподарських угідь, лісових земель та чагарників від необґрунтованого їх вилучення для інших потреб;
- захист земель від ерозії, селів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, переосушення, ущільнення, забруднення відходами виробництва, хімічними та радіоактивними речовинами та від інших несприятливих природних і техногенних процесів;
- збереження природних водно-болотних угідь;
- попередження погіршення естетичного стану та екологічної ролі антропогенних ландшафтів;
- консервацію деградованих і малопродуктивних сільськогосподарських угідь.

Важливим питанням залишається потрапляння ресурсоцінних відходів на полігон ТПВ. Законом України «Про відходи» ст.32 з 1 січня 2018 року забороняється захоронення не перероблених (необроблених) побутових відходів. Попереднє сортування компонентів ТПВ дасть можливість зменшити обсяги розміщення побутових відходів на полігоні.

Згідно Програми управління твердими побутовими відходами в Славутській міській територіальній громаді на 2023-2027 роки продовжується впровадження роздільного збирання корисних компонентів твердих побутових відходів. Роздільне збирання відходів здійснюється з метою зменшення їх кількості на полігонах захоронення відходів, одержання вторинної сировини та вилучення ресурсоцінних компонентів, що є у складі відходів, поліпшення екологічного стану довкілля.

За період 2023-2027 роки передбачається здійснити наступні заходи щодо організації роздільного збирання ресурсоцінних компонентів:

- розширення зони роздільного збирання відходів;
- придбання сучасних контейнерів та сміттєзбиральної техніки для унітарного та роздільного збирання відходів;
- встановлення на міському полігоні ТПВ сортувальної лінії.

Згідно екологічного паспорту Хмельницької області за 2022 р. підприємства-основні накопичувачі промислових відходів (за даними статзвітності № 1-відходи) ПрАТ «Геберіт Керамік Продакшн» м. Славута, вул. Козацька, 136 (найменування відходів -шлам водяний , який містить керамічний матеріал, бій виробів гіпсових)- паспортизоване місце видалення відходів - полігон для захоронення виробничих відходів; (найменування відходів - бій виробів керамічних) – передається фізичним особам для переробки; (найменування відходів - масла та мастила моторні, трансмісійні інші зіпсовані або відпрацьовані, лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть, інші зіпсовані або відпрацьовані, брухт чорних металів дрібний інший, тара пластикова дрібна використана) - передаються спеціалізованій організації.

Побутові відходи сортуються та відправляються на полігон твердих відходів (паспорт MBV від 29.09.2014 №27), який розташований на відстані 10 км від м. Славута (за межами населеного пункту) із встановленою санітарно-захисною зоною – 500 метрів.

Флора і фауна

Загальна площа зелених насаджень загального користування у місті складає 55,9 га. До них відносяться: парк «Славутський» - пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення площею 6,5 га, пляж на річці Утка, сквери, алеї, зелені зони, лісопаркова зона тощо. В місті понад 310 га неорганізованих зелених зон. Площа існуючих зелених насаджень загального користування на одного жителя міста становить біля 16 м² при нормі біля 17м². В місті необхідно провести паспортизацію усіх зелених насаджень. Загальний стан озеленення міста можна вважати задовільним. Значна увага приділяється квітникам. Вони реконструюються і відновлюються протягом весняно-осіннього сезону. В місті також наявні негативні наслідки антропогенного впливу на зелені насадження. Місцями сформувались осередки розвитку та поширення бур'янів, які потребують вивчення питання та активного застосування заходів викорінення явища та санації території.

Соснові ліси, що оточують Славуту, приурочені до дерново-підзолистих супіщаних і піщаних ґрунтів Шепетівського Полісся. Деревостани складає сосна звичайна. Разом з нею ростуть береза бородавчаста, значно рідше – дуб звичайний та ялина європейська. Корінні деревостани сосново-дубових лісів звичайно двох'ярусні. У першому ярусі – сосна, інколи береза бородавчаста, у другому – дуб звичайний. Поширені такі типи лісів, як сосновий ліс чорницевий, сосновий ліс вересовий, сосновий ліс лишайниковий.

Фауна хребетних хвойно-широколистяних лісів змінюється залежно від пори року, віку та складу насадження. Більше половини площі лісових масивів займають грабняки з слаборозвинутим підліском та трав'яним покривом, але вони є мало сприятливі для існування фауни наземних хребетних. Молоді насадження відзначаються дуже добрими захисними умовами, і тут взимку концентруються зайці-русаки, лиси, вовки, козулі, кабани. Птахів тут мало, особливо взимку. У середньовікових насадженнях кращі кормові умови, і тут живе чимало видів птахів, два-три види дятлів, до п'яти видів синиць, сойки, а в певні сезони року – дрозди, зяблики, вівсянки, ковалики, щеврики, костогризи. Також мешкають такі ссавці – вовки, білки, лісові куниці, деякі види мишовидних гризунів та комахоїдних.

Для лісових формацій типові такі земноводні: трав'яна та гостроморда жаби, квакша, червоночерева кумка, звичайна та зелена ропухи. Влітку та восени під гнилими колодами, пеньками, купами хмизу скупчуються звичайні та гребенясті тритони, які тут і зимують. Плазуни водно-болотного зооценозу тепер дуже рідкісні. Подекуди можна спостерігати болотяну черепаху, звичайного та водяного вужів, живородящу ящірку. На піщаних косах зрідка трапляються прудкі ящірки, а по вересових пустищах, які підходять до водойм, – веретільниці.

Здоров'я населення

Стан атмосферного повітря – один з головних чинників, які впливають на здоров'я населення.

Забруднення повітря і води внаслідок діяльності промислових об'єктів і транспорту, утворення відходів, може вплинути на здоров'я населення.

Щороку по всій країні в атмосферу виділяється близько 17 млн. т шкідливих речовин. Стан атмосферного повітря в Україні викликає занепокоєність екологічних організацій та медиків. Згідно з даними Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я забруднення повітря є основним екологічним чинником збільшення захворюваності.

Ведення активних бойових дій на території країни серйозно погіршує якість повітря. Наслідки від цього можуть мати довгостроковий негативний вплив на здоров'я населення.

Стан повітря погіршується через бойові дії у прямий та непрямий способи. Прямий вплив бойових дій – це детонування снарядів, використання артилерійської зброї та авіабомб. Водночас російська армія випустила по Україні понад 7 400 ракет. У деяких випадках ці ракети влучали в українські склади боєприпасів, які теж детонували. Від таких вибухів в атмосферне повітря викидаються свинець, сажа, вуглець й інші шкідливі речовини. А залишки снарядів містять сірку, мідь, залізо та вуглець. При потраплянні у ґрунт вони забруднюють воду, а згодом отруюють людей і тварин.

Непрямий вплив бойових дій – це пожежі в екосистемах, вибухи нафтобаз, атаки на промислові об'єкти та склади небезпечних відходів, як-от пінополіуретан, мінеральні добрива, лакофарбові вибори, аміачна селітра тощо. Нафтобази були й залишаються однією з головних цілей російських ракет. Станом на 24 травня зафіксовано 36 влучань в об'єкти нафтової інфраструктури. Від пожеж на нафтобазах в атмосферне повітря викидаються важкі метали, діоксид сірки, сажа, окиси азоту тощо. Такі викиди шкодять здоров'ю людей, а забрудники, які потрапляють у ґрунт, з часом погіршують якість підземних та поверхневих вод. А обсяг викидів від загоряння лісів, нафтобаз та інших об'єктів становить 182 мільйони тонн шкідливих речовин.

Неухильне зростання надходжень токсичних речовин в атмосферу насамперед позначається на здоров'ї населення. Оксиди вуглецю, сірки, азоту, вуглеводні, сполуки свинцю, пил, що надходять в атмосферу, здійснюють різний токсичний вплив на організм людини.

Забруднення атмосферного повітря впливає на здоров'я людини та на навколишнє природне середовище різними способами - від прямої і негайної загрози (дуже забруднене повітря тощо) до повільного й поступового руйнування різних систем життєзабезпечення організму. У багатьох випадках забруднення повітряного середовища порушує структурні компоненти екосистеми настільки, що регуляторні процеси не в змозі повернути їх у первісний стан і в результаті механізм гомеостазу не спрацьовує. Фізіологічний вплив на людський організм головних забруднювачів (полютантів) має дуже серйозні наслідки. Так, діоксид сірки, поєднуючись з вологою, утворює сірчану кислоту, яка руйнує легеневу тканину людини

та тварини. Пил, що містить діоксид кремнію (SiO_2), викликає важке захворювання легенів - силікоз. Оксиди азоту подразнюють, а у важких випадках й роз'їдають слизові оболонки, наприклад, очей, легенів, беруть участь в утворенні отрутних туманів тощо. Вони є особливо небезпечними, якщо утримуються в забрудненому повітрі разом із діоксидом сірки та іншими токсичними сполуками. У цих випадках навіть при малих концентраціях забруднюючих речовин виникає ефект синергізму, тобто посилення токсичності всієї газоподібної суміші. Широко розповсюджена дія на людський організм оксиду вуглецю (чадного газу). При гострому отруєнні з'являється загальна слабкість, запаморочення, нудота, сонливість, втрата свідомості, можливий летальний випадок (навіть через три-сім днів). Однак через низьку концентрацію в атмосферному повітрі, як правило, не викликає масових отруєнь, хоча й дуже небезпечний для осіб, що страждають на анемію та серцево-судинні захворювання.

Серед зважених твердих часток найнебезпечніші частки розміром менше 5 мкм, які здатні проникати в лімфатичні вузли, затримуватися в альвеолах легенів, засмічувати слизові оболонки. Досить несприятливі наслідки, які можуть позначатися на величезному інтервалі часу, пов'язані з такими незначними за обсягом викидами, як свинець, бенз(а)пірен, фосфор, кадмій, миш'як, кобальт та інші. Вони пригнічують кровотворну систему, викликають онкологічні захворювання, знижують опір організму інфекціям тощо. Пил, що містить сполуки свинцю та ртуті, має мутагенні властивості й викликає генетичні зміни в клітинах організму. Забруднення атмосферного повітря сприяє зниженню імунобіологічної резистентності організму, погіршенню показників фізичного розвитку дітей, підвищенню загальної захворюваності населення. В наш час не можна не зважати на шкідливу дію канцерогенних речовин навколишнього середовища на організм людини.

Зміну клімату Землі пов'язують з концентрацією вуглекислого газу в атмосфері. Зростаюче спалювання палив зумовлює підвищення вмісту вуглекислого газу відносно норми. У земній атмосфері вуглекислий газ діє як скло у парнику: пропускає сонячне випромінювання на Землю і затримує тепло розігрітої Сонцем Землі. Це явище отримало назву «парникового ефекту». Найнеприємнішими наслідками такого явища є значне збільшення посушливості у середніх широтах (в основному зернових районах Землі) та підйом рівня Світового океану на 2- 3 м за рахунок танення полярних льодовиків (викличе затоплення багатьох прибережних ділянок). Моделлю такого наслідку «парникового ефекту» є клімат на Венері, в атмосфері якої є до 98 % вуглекислого газу, а материк розігрітий до 500°C . Таким чином, забруднення атмосфери, викликане діяльністю людини, має значний вплив на життя на Землі.

За даними Славутського центру ПМСД серед всього населення, яке обслуговує центр ПМСД, у 2022 році захворюваність дорослого населення на 1000 населення становить: - хвороби ендокринної системи – 32,2 осіб; - хвороби системи кровообігу – 406,3 осіб; - хвороби органів дихання – 40,5 осіб; - хвороби органів травлення – 82,2 осіб; - хвороби шкіри – 20,2 осіб, - інфекційні хвороби — 27 осіб, новоутворення — 312 осіб, хвороби крові та кровотворних органів — 4,7 осіб, хвороби нервової системи — 6,5 осіб, хвороби ока — 56,2 осіб, хвороби вуха — 33,8 осіб, хвороби кістково-м'язової системи — 25,1 осіб, хвороби сечостатевої системи — 13,6 осіб, симптоми та відхилення від норми — 1,7 осіб, травми, отруєння — 31,1 осіб.

Таким чином, територія Славутської міської територіальної громади має ряд екологічних проблем, які опосередковано разом з іншими соціально-економічними чинниками впливають на стан здоров'я та соціальний добробут населення.

У Програмі соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2024 рік передбачено цілі та основні завдання, спрямовані на вирішення соціально- економічних та екологічних проблем, тому у разі її неприйняття

прогнозовано відбудеться загострення зазначених вище проблем, що негативно вплине на стан довкілля і здоров'я людей, комфортність проживання та унеможливить стабільний соціально-економічний розвиток громади.

Зростання захворюваності відзначається з цілого ряду класів хвороб. У дорослих це інфекційні та інші хвороби, захворювання крові і кровотворних органів, нервової системи й органів почуттів, системи кровообігу, органів травлення, кістково-м'язової системи і сполучної тканини, уроджені аномалії, травми й отруєння. З метою посилення первинної профілактики захворювань серед населення прийняті заходи з посилення моніторингових спостережень за впливом факторів середовища життєдіяльності на здоров'я людини, при цьому особлива увага приділялась моніторинговим спостереженням за якістю питної води, атмосферного повітря населених пунктів, води водних об'єктів в місцях водокористування населення. Забезпечення населення питною водою гарантованої якості відноситься до загальнодержавної проблеми.

Оцінка основних факторів впливу на стан довкілля, у тому числі здоров'я населення

Незважаючи на численні розробки, актуальним залишається питання статистичного моніторингу антропогенного навантаження як на довкілля, так і на людину. В умовах переходу України до сталого розвитку статистична оцінка забруднення та охорони атмосферного повітря займає вагоме місце у проведенні досліджень у сфері забруднення та охорони життєвого простору людини.

В атмосферне повітря потрапляє велика кількість забруднюючих речовин, які несуть не тільки екологічну шкоду природному середовищу, але й містять у собі загрозу для здоров'я людини. Атмосферне повітря забруднюється різними газами, суспендованими дрібними часточками і рідкими речовинами, які негативно впливають на живі істоти, погіршуючи умови їх існування. Джерела його забруднення можуть бути природними і антропогенними. Природні забруднення атмосфери здебільшого не завдають великої шкоди людині, бо відбуваються за певними біологічними законами і регулюються кругообігом речовин, виявляються періодично.

Антропогенне забруднення атмосфери відбувається внаслідок зміни її складу та властивостей під впливом діяльності людини. Антропогенні забруднення атмосферного повітря шкідливими речовинами спричиняються стаціонарними джерелами та пересувними засобами.

Часто хронічний вплив токсичної речовини призводить до зниження захисних сил організму, що проявляється в підвищенні загальної захворюваності або в зниженні працездатності. У зв'язку із забрудненням атмосферного повітря зростає частота хронічних неспецифічних захворювань бронхолегеневої системи, стають більш тяжкими серцево-судинні захворювання. Під впливом окису вуглецю розвивається більш виражений і ранній атеросклероз, змінюється серцево-судинна провідність. Забруднення атмосферного повітря великодисперсним пилом сприяє захворюванню очей. Населення, що проживає в районах із сильним забрудненням атмосферного повітря, в 3-5 разів частіше хворіє на бронхіт, пневмонію, ангіну, ніж населення чистих районів. Різке підвищення концентрації дімішок, що зберігається протягом декількох днів, збільшує смертність людей літнього віку від респіраторних і серцево-судинних захворювань. Забруднення атмосферного повітря, окрім прямої шкоди здоров'ю людей, негативно впливає на рослинний та тваринний світ, а саме призводить до уповільнення росту зелених насаджень, зменшення чисельності окремих видів рослин та тварин, зниження родючості ґрунтів та якості сільськогосподарської продукції.

Ступінь забруднення атмосферного повітря є визначаючим фактором для росту, розвитку, продуктивності рослин і екологічного благополуччя наземних екосистем в цілому. Коли вміст деяких складових газового середовища перевищує критичний рівень адаптації і стійкості, настає стресова реакція і порушується функціонування найбільш чутливих компонентів системи.

Зараз серед основних ефектів забруднюючих атмосферу сполук на різні рівні організації екосистем виділяють такі: накопичення забруднювальних речовин у рослинах та інших компонентах екосистем (грунт, лісова підстилка, поверхневі та ґрунтові води); порушення у різних представників рослинної тварини в зв'язку із забрудненням їх продуктів харчування (наприклад, флюороз); зниження видової різноманітності, обумовлене у т. ч. і зміною умов конкуренції; порушення взаємозв'язків у спільнотах і в екосистемі в цілому; порушення біохімічних циклів; зниження стабільності екосистеми і послаблення її здатності до саморегуляції. Найбільш небезпечними для рослин є сірчистий ангідрид, фтормісткі сполуки та смог усіх типів. Внаслідок надлишку в повітрі сірчистого ангідриду листя дерев темнішає, зморщується й опадає, а голки хвойних дерев стають спочатку темно-червоними, а потім засихають. Листя культурних рослин знебарвлюється, опадає, і вони гинуть. Листя і квіти під дією фтору бліднуть, укриваються плямами й опадають.

Великої шкоди зеленим насадженням завдають оксид вуглецю, хлор і хлористо-воднева кислота, а також вуглеводні, зокрема, бензол, антрацен, бенз(а)пірен. Особливо негативно діють на рослини відпрацьовані гази автотранспорту, що спричиняє масове всихання дерев, чагарників і трав'яної рослинності.

Забруднення повітря відпрацьованими газами автомобілів призводить до утворення фотооксидантів (фотохімічних окисників), що є джерелами вторинного забруднення повітря. Рослини по-різному реагують на забруднення повітря, найбільш вразливими є яблуня, береза, груша, сосна, а більш стійкими - вишня, бузок, дуб тощо. Внаслідок забруднення повітря та під впливом інших антропогенних факторів тривалість життя дерев у населених пунктах значно менша, ніж у лісі. Для прикладу, граничний вік липи, ясеня та в'яза в лісі становить 250-400 років, а в місті - всього 40-80 років. Атмосфера володіє здатністю до самоочищення від забруднювальних речовин. Повітряні потоки, що переносять забруднення, очищуються, зустрічаючи на своєму шляху зелені насадження. На деревах осаджуються не тільки тверді частки, але й леткі речовини. Саме завдяки здатності хімічних речовин проникати у тканини рослин зелені насадження здатні мінімізувати вплив забруднювачів та багатьох інших негативних факторів (шум, вібрація) на організм людини. В населених пунктах з промисловими об'єктами та інтенсивним рухом автотранспорту наявність зелених і паркових зон приносить не лише естетичне задоволення, а й неабияку користь. Тому, важливим напрямком роботи в межах населених пунктів є збільшення зелених зон та створення територій і об'єктів природно-заповідного фонду, що охороняються законодавством, а саме парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, дендропарків та охорона вікових дерев тощо. Основними причинами забруднення атмосфери є використання технологій, велика частина яких не відповідає сучасним екологічним вимогам, із значною частиною морально застарілого і фізично зношеного устаткування, невиконання у встановлені терміни атмосферно-захисних заходів щодо зниження шкідливих викидів, низький рівень експлуатації пилогазоочисних споруд.

Основними проблемами забруднення атмосферного повітря міста є:

- застарілі технології та устаткування, які функціонують на базі деяких підприємств і які вже не в змозі забезпечити дотримання встановлених законодавством нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

- постійно збільшуються обсяги викидів від автотранспорту.

Основними проблемами забруднення атмосферного повітря пересувними джерелами є:

- використання палива, яке не відповідає сучасним екологічним нормам;
- навантаження автошляхів транзитним транспортом;
- відсутність нейтралізаторів в основній масі автомобілів вітчизняних марок і старих іномарок.

Основні причини понаднормативного забруднення атмосферного повітря міста є:

- великі обсяги утворення і накопичення промислових відходів;
- великі обсяги накопичення твердих побутових відходів;
- відсутність переробки твердих побутових відходів.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Забруднення навколишнього природного середовища відходами виробництва і споживання набуває для громади все більшої гостроти. Відсутність ефективної системи поводження з відходами на рівні регіону зумовлює накопичення їх значної кількості у місцях видалення, що призводить до антропогенного навантаження на довкілля, забруднення його основних компонентів: землі, водних ресурсів та атмосферного повітря, погіршення умов проживання населення міста. Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств. Низький рівень екологічної культури у представників бізнесу та населення. Славутська міська територіальна громада межує з новоутвореними громадами колишнього Славутського району. Їх екологічний стан не значно відрізняється, оскільки основні фізико-географічні та екологічні показники є спільними. Високий рівень забруднення водних об'єктів міста. Основним фактором, що погіршують стан середніх та малих річок, є порушення режиму господарської діяльності у межах прибережних захисних смуг і водоохоронних зон.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Сучасний стан навколишнього природного середовища у Хмельницькій області можна охарактеризувати як відносно стабільний. У порівнянні з іншими регіонами Хмельниччини північна частина області відзначається високим промисловим потенціалом, тому екологічних проблем, які потребують термінового вирішення, є чимало.

Основні екологічні проблеми:

- забруднення атмосферного повітря внаслідок викидів шкідливих речовин від діючих підприємств та об'єктів транспортної інфраструктури. Розвиваються та нарощують виробництва ТОВ «Аква-Родос», ТОВ «Родорс», ПрАТ «Геберіт Керамік Продакшн», ТОВ «Ювента», ТОВ «Сансервіс». При цьому в них виникає потреба в отриманні додаткових земельних ділянок під нові промислові об'єкти, потребують вирішення питання щодо забезпечення проектною забудови електро-, газо-, водо-, постачанням, інтернет та телефонним зв'язком.

Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів в атмосферне повітря. Проте, реалізація проекту згідно проектно-кошторисної документації на

виконання робіт з будівництва зовнішніх мереж водопостачання та каналізації Індустріального парку ймовірно може призвести до збільшення викидів забруднюючих речовин, що обумовлює необхідність проведення оцінки впливу на довкілля (пункт десятий частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» – облаштування індустріальних парків).

Програмою передбачено проведення капітальних та поточних ремонтів прибудинкових територій, реконструкцію вулично-дорожньої мережі, проведення модернізації устаткування об'єктів комунальної теплоенергетики, нове будівництво артезіанської свердловини і питного водопроводу в с. Варварівка, реконструкцію водопровідних та каналізаційних мереж, міського полігону ТПВ, капітальний ремонт будівель закладів освіти, культури, медичних закладів, ЦНАПу, спортивних об'єктів.

При будівництві зазначених вище об'єктів інфраструктури вплив на атмосферне повітря здійснюватиметься за рахунок проведення земляних, будівельних, зварювальних, фарбувальних робіт. В процесі реалізації проєктних рішень в атмосферне повітря в основному надходитимуть речовини у вигляді пилу, заліза оксиду, марганцю оксиду, азоту оксидів, вуглецю оксиду тощо. За рахунок роботи двигунів автотранспортних засобів, задіяних на постачанні і монтажі устаткування, в атмосферне повітря надходитимуть азоту оксид, вуглецю оксид, діоксид сірки, сажа, сірководень. Також ці види діяльності будуть потенційно небезпечними для ґрунтового покриву. Негативний вплив відбуватиметься на стадії будівництва внаслідок розробки котлованів, прокладання комунікаційних і технологічних кабелів і систем, будівництва доріг і проявлятиметься в руйнуванні та деградації ґрунтового шару. В цілому вплив цих факторів тимчасовий і розрахований виключно на період будівництва.

Утворення будівельних та побутових відходів також може обумовити забруднення та засмічення ґрунтового покриву. Після завершення будівництва запланованих об'єктів та рекультивациі ризики негативного впливу на ґрунти та земельні ресурси значно зменшуються і можуть бути пов'язані із забрудненням та засміченням ґрунтового покриву побутовими відходами.

- забруднення атмосферного повітря внаслідок викидів шкідливих речовин від автодоріг Н-25 "Городище – Рівне – Старокостянтинів", Т-18-04 «Корець-Славута-Антоніни». На сьогодні можливість ризику для здоров'я людини від забруднення повітря не викликає сумніву, але якісні дані про кількісні ефекти впливу зустрічаються не так часто внаслідок того, що забруднення повітря широко розповсюджене і важко підібрати неекспоновані групи населення для контролю. За період, що аналізувався, не має достовірних даних щодо статистичних досліджень чіткої кореляції між рівнями забруднення довкілля і рівнем захворюваності.

- забруднення водних ресурсів – вода забруднена органічними сполуками, що виникає внаслідок потрапляння у водні об'єкти стоків з поверхні (побутові, сільськогосподарські). Якість води за санітарно-бактеріологічними показниками суттєво впливає на захворюваність гепатитом А, холерою, черевним тифом, гострими кишковими інфекціями, в т.ч. дизентерією та ін. Серед інфекцій, збудники яких передаються водним шляхом, провідне місце належить гепатиту А. Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами скидів у поверхневі води.

- забруднення ґрунтів і земельних ресурсів – просочування в ґрунт нечистот з вигребів, звалищ відходів.

- забруднення ґрунтів, атмосферного повітря і водних ресурсів внаслідок потрапляння у них непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин.

На території громади виявлені місця накопичення заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин (далі - непридатні ХЗЗР), а саме складське приміщення колишнього заводу «Лотос», яке знаходиться у м. Славута по вул. Привокзальна, 1/1.

Заходами Програми охорони навколишнього природного середовища Славутської міської територіальної громади на 2021-2025 роки передбачено забезпечення екологічно безпечного зберігання, оброблення, утилізації, видалення і знешкодження відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин. Крім того пунктом 1.17 -1.18 напрямів діяльності та заходів Програми охорони навколишнього середовища Хмельницької області на 2021-2025 роки передбачено:

- проведення робіт із забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (ХЗЗР) та тари від них, у тому числі з підготовки та вивезення їх з місць централізованого зберігання;
- проведення робіт по очищенню об'єктів та територій, забруднених непридатними або заборонених до використання ХЗЗР (обстеження та рекультивация порушених земель).

У 2021 році на виконання заходів Програми охорони навколишнього природного середовища на 2021-2025 роки з обласного бюджету виділено кошти на проведення робіт із забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин та тари від них, у тому числі з підготовки та вивезення їх з місць централізованого зберігання, та забезпечено вивезення 34,078 т небезпечних речовин з міста Славута. Таким чином у м. Славута на території ліквідованого підприємства ЗАТ «Лотос» на даний час знаходиться 11,8543 т хімічних засобів захисту рослин, які заплановано утилізувати у 2024 році.

- Недостатня кількість зелених насаджень загального користування у місті Славуті, їх незадовільний стан
- малі площі територій з природоохоронним статусом, недостатньо ефективні природоохоронні заходи зі збереження біорізноманіття.

Перелік потенційно небезпечних об'єктів розташованих на території Славутської міської територіальної громади у 2022 році

№ з/п	Назва ПНО	Місце розташування ПНО	Вид небезпеки
1.	ТОВ «Західенергопостач» АЗС №14	м. Славута вул. Миру, 89а	Вибухопожежна
2.	АЗС ТОВ ТД «Сан Ойл»	м. Славута вул. Приміська, 1	Вибухопожежна
3.	АЗС ТОВ «МОРІТА»	м. Славута вул. Приміська, 2-г	Вибухопожежна
4.	АЗС з АГЗП «Арсеній» ПП Яцкова І.П.	м. Славута вул. Гвардійська, 6	Вибухопожежна
5.	Славутське відділення АТ «Хмельницькгаз»	м. Славута вул. Здоров'я, 34а	Вибухопожежна

6.	АГЗП ТОВ «ГАЗ-ЛАЙН 2»	м. Славута вул. Здоров'я, 34а	Вибухопожежна
7.	ПрАТ «Славутський пивоварний завод»	Хмельницька обл.м. Славута вул. Миру, 36	Вибухопожежна
8.	ПрАТ «ГЕБЕРІТКЕРАМІК ПРОДАКШН»	м. Славута вул. Козацька, 136	Вибухопожежна
9.	ТОВ «Славутський покрівельний завод»	м. Славута вул. Кн. Сангушко, 95	Вибухопожежна
10.	Склад № 2 ТОВ «Лотівка Еліт» (ХПП)	м. Славута вул. Привокзальна, 86	Вибухопожежна
11.	ТОВ «Ювента»	м. Славута пров. Привокзальна, 2а	Вибухопожежна
12.	Склад ПММ ТОВ «Реймакс»	м. Славута пров. Привокзальна	Вибухопожежна
13.	Славутська дільниця ТОВ «Акріс Агро»	м. Славута Ганнопільське шосе, 1	Вибухопожежна
14.	Транспортабельна газова котельня «VITIMODUL-300» Славутського РЕМ АТ “Хмельницькобл-енерго”	м. Славута вул. Я. Мудрого, 15	Вибухопожежна
15	Котельня МЛК КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Я. Мудрого, 27	Вибухопожежна
16	Котельня КП	м. Славута	Вибухопожежна
17	Котельня КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Козацька, 41	Вибухопожежна
18	Котельня «Сонячна» КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Здоров'я, 11	Вибухопожежна
19	Котельня КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Я. Мудрого, 49	Вибухопожежна
20	Котельня КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Я. Мудрого, 32	Вибухопожежна
21	Котельня КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Кн. Сангушків, 103а	Вибухопожежна
22	Котельня КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Садова, 4	Вибухопожежна
23	ТДВ «Славутський цикорієсушильний завод»	м. Славута вул. Приміська, 4	Вибухопожежна
24	ТОВ «Аква-Родос»	м. Славута вул. Козацька, 122а	Вибухопожежна
25	ТОВ «Технобазальт-інвест»	м. Славута вул. Кн. Сангушків, 95	Вибухопожежна
26	ПрАТ «Славутський хлібозавод»	м. Славута вул. Церковна, 29	Вибухопожежна

В місті Славута наявні об'єкти природно-заповідного фонду, а саме:

- в центральній частині міста розташований парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Славутський» площею 6,5 га, оголошений розпорядженням Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 30.01.1969 №72/р (охоронна зона навколо об'єкта – 25 м);
- гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Джерело здоров'я»;
- в межах кв.58 вид.11-12; 18;19;21;22, кв.68 вид.17 Варварівського лісництва ДП «Славутське лісове господарство» розташований геологічний заказник місцевого значення «Голицький» загальною площею 6,6 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради від 28.10.1994 №7 (охоронна зона навколо об'єкта-25м.);
- в межах кв. 39 вид.2 лісництва «Теребіжі» ДП «Славутське лісове господарство» розташований лісовий заказник місцевого значення «Дубовий гай» загальною площею 19,0 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради народних депутатів від 17.12.1993 №3 (охоронна зона навколо об'єкта -25 м);
- в межах кв.34 вид.16 лісництва «Теребіжі» ДП «Славутське лісове господарство» розташована ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Славутська діброва» загальною площею 2,89 га, оголошена рішенням Хмельницької обласної ради від 30.03.2004 №22-11/2004 (охоронна зона навколо об'єкта -15м);
- в межах кв.33 вид.7 лісництва «Теребіжі» ДП «Славутське лісове господарство» розташований лісовий заказник місцевого значення «Сосновий бір» загальною площею 21,0 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради народних депутатів від 17.12.1993 №3 (охоронна зона навколо об'єкта -25м);
- в межах кв.64 вид 8,13,21,27,31,34 ДП «Славутське лісове господарство» розташований ботанічний заказник загальнодержавного значення «Теребіжі» загальною площею 32,1 га., оголошений Указом Президента України від 12.09.2005 №1238/2005 (охоронна зона навколо об'єкта – 30м).

Славутська міська територіальна громада розташована на загальній території національного природного парку “Мале Полісся” загальною площею 8762,7га, оголошеного Указом президента від 02.08.2013 №420/2013. Крім того, громада знаходиться на території об'єкту Смарагдової мережі України - Ізяславсько-Славутський (код UA0000123), який охороняється відповідно до Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція).

Розміщення будь-яких об'єктів інфраструктури на вказаній території будуть проводитись тільки у разі, якщо не пошкодять існуючого ландшафту, так як повинні бути витримані всі вимоги нормативних документів, пов'язаних з плануванням та забудовою населених пунктів. Ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин на території впливу Програми відсутні. Значних і незворотних змін в екосистемі дослідженої території не прогнозується.

Здоров'я населення. Фізичні фактори навколишнього середовища, що впливають на здоров'я людини, а саме рівні світлового, теплового, іонізуючого випромінювання та вібрації не будуть перевищувати норми допустимого впливу при здійсненні заходів, запропонованих Програмою.

Потенційними факторами негативного впливу на здоров'я населення може бути певне збільшення забруднення атмосферного повітря викидами та шумового навантаження під час проведення будівельних робіт. Отже, ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, є вкрай малі, а це свідчать про прийнятність планової діяльності на здоров'я людини.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Цей розділ ґрунтується на аналізі цілей документів державної політики, які мають відношення до цілей розвитку на місцевому рівні, і визначає ступінь їх врахування і впровадження через низку проектних рішень документу державного планування місцевого значення. Проведений огляд відповідних цілей екологічної політики визначає загальні орієнтири, на основі яких оцінюються цілі та заходи Програми соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2024 рік.

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями в сфері охорони навколишнього природного середовища для вирішення актуальних питань сьогодення, а також з метою інтеграції держави до світового співтовариства для розв'язання глобальних екологічних проблем. Основними напрямками співробітництва з міжнародними організаціями членом яких є країна, є: охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона атмосферного повітря; поводження з відходами; оцінка впливу на довкілля.

Міжнародні обов'язки Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, які стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

1. Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
2. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м.Рамсар, Іран, 1971 р.);
3. Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
4. Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.); Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);
5. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
6. Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996р.);
7. Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
8. Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля стосуються заходів щодо охорони від забруднення та покращення стану атмосферного повітря, водних об'єктів та ґрунтового покриву, охорони та збереження біорізноманіття.

Охорона навколишнього природного середовища забезпечується комплексом захисних заходів, в основі яких покладена система державних законодавчих актів. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі що пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, в документі державного планування встановлюються згідно з вимогами чинного

законодавства України, зокрема Водного, Земельного кодексів України, Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про охорону земель», «Про охорону атмосферного повітря», «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», «Про відходи», «Про природно-заповідний фонд України», «Про екологічну мережу України», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про регулювання містобудівної діяльності», Постанови КМУ від 18.12.1998 № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів», Постанови КМУ від 25.03.1999 № 465 «Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами», ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій», ДБН В.1.1-31:2013 «Захист територій, будинків і споруд від шуму».

Під час підготовки Програми було враховано ряд зобов'язань:

- обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- забезпечення процедури оцінки впливу на довкілля для об'єктів, розташованих у межах проектованої території, і щодо яких законодавством передбачена така процедура у відповідності до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Враховуючи результати аналізу ДДП можна зробити висновок, що Програма відповідає цілям екологічної політики, встановлених на національному та регіональному рівнях; враховує більшість з них і забезпечує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань у інших напрямках співробітництва, наприклад, таким як зміна клімату, охорона озонного шару та ін., слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту документу державного планування, що є документом місцевого рівня.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення - це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Програми для біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови.

На території Славутської міської ТГ при дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжується негативними

екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин, не очікується.

Зміна клімату і мікроклімату в результаті реалізації Програми не очікується, оскільки відсутні причини, які призводять до їх зміни. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, також відсутні.

Синергічні наслідки - сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компонента, - відсутні.

Серед ключових наслідків реалізації документа державного планування, а також з огляду на короткий період реалізації Програми (2024 рік), доцільно виділити:

- атмосферне повітря: не передбачається погіршення стану атмосферного повітря. Модернізація газового обладнання, реконструкція обладнання котелень призведе до скорочення викидів в атмосферне повітря;
- водний басейн: реконструкція споруд та мереж інженерної інфраструктури з заміною обладнання (злизова каналізація, централізоване водопостачання та водовідведення), гідротехнічних споруд дозволять знизити рівень забруднення поверхневих та ґрунтових вод;
- ґрунти: будівництво сміттесортувального комплексу і реконструкція полігону ТПВ в цілому матиме позитивний вплив;
- біорізноманіття: контроль за фітосанітарним станом сільськогосподарських угідь, які перебувають в оренді у ТОВ "Мрія Фармінг Полісся" у селах Варварівка та Голики; попередження розповсюдження карантинного бур'яну, зменшення чисельності безпритульних тварин; збільшення площі озеленення населених пунктів матиме позитивний вплив на збереження біорізноманіття;
- відходи: продовження роботи із впровадження роздільного збору відходів з придбанням контейнерів для роздільного збору побутових відходів і розширення мережі контейнерних майданчиків із роздільним збором відходів дозволить зменшити навантаження на існуюче звалище ТПВ матиме позитивний ефект для реалізації схеми санітарного очищення населених пунктів Славутської міської ТГ.
- здоров'я населення: поліпшення санітарно-епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації на території Славутської міської ТГ; реконструкція та ремонт об'єктів комунальної інфраструктури, збільшення додаткових зелених насаджень позитивно вплине на загальні покращення умов життя і діяльності громади. Програма не передбачає появу нових ризиків на стан здоров'я чи захворюваність населення;
- збереження та охорона культурної спадщини: збереження і утримання пам'ятників, елементів благоустрою, малих архітектурних форм і т.д. матиме позитивний вплив.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох оперативних завдань має призвести до покращення екологічної ситуації на території Славутської міської територіальної громади. У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки як зазначалося вище буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Реалізація проекту Програми потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення Славутської міської територіальної громади системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження і раціонального використання природних ресурсів, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

Серед головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення та забезпечують пом'якшення негативних наслідків реалізації проекту Програми, можна виділити:

- подальший розвиток вулично-дорожньої мережі - ремонт існуючих вулиць, доріг та тротуарів;
- ландшафтний благоустрій з формуванням зелених насаджень загального призначення, формування локальних місць рекреаційного використання з їх благоустроєм та ландшафтною організацією;
- розвиток систем водопостачання з метою забезпечення необхідною кількістю води та якістю, що відповідає санітарним нормам, а саме капітальний ремонт водопровідної мережі;
- здійснення заходів енергозбереження шляхом модернізації обладнання котелень, технічного переоснащення насосних станцій, теплових мереж, використання сонячної енергії;
- розвиток системи водовідведення – будівництво каналізаційних мереж; ремонт каналізаційних мереж;
- розвиток інфраструктури управління відходами - система роздільного збору ТПВ, поводження з безпритульними тваринами; придбання контейнерів для збору побутових відходів; будівництво сміттесортувальної станції;
- зниження вібраційного та шумового навантаження при будівництві і експлуатації об'єктів, що є джерелами шуму та вібрації - під час будівництва/реконструкції об'єктів комунальної власності застосовуватимуться звукоізолюючі матеріали та протиаmortизаційні пристрої. Для зменшення негативного впливу передбачається проведення будівельних робіт у робочий час.
- забезпечення нормативного стану земельних ресурсів та ґрунтів під час будівництва та рекультивації - дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів; обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва; максимальне збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом; складування верхнього шару ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним його використання при рекультивації, вертикальному плануванні будівельного майданчику; всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям; заправка будівельної техніки лише закритим способом;
- автозаправниками; недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок.

Виконання заходів, передбачених Програмою, матиме позитивний вплив на всі складові довкілля, поліпшення загального екологічного та естетичного стану території Славутської міської територіальної громади. Програма передбачає реалізацію завдань, що

сприятимуть зменшенню викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел, поліпшення якості атмосферного повітря.

Проведення заходів, спрямованих на поширення екологічних знань, підвищення рівня екологічної культури населення, ознайомлення з місцевими Правилами благоустрою у т. ч. за рахунок інформаційно-роз'яснювальної роботи відділом муніципальної інспекції забезпечить сприятливі умови для реалізації Програми економічного і соціального розвитку Славутської міської територіальної громади на 2024 рік.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки довкілля, а також оцінено вплив на навколишнє середовище, прогноз впливу на навколишнє середовище, виходячи із особливостей планованої діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

У контексті стратегічної екологічної оцінки Програми соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2024 рік були розглянуті два головні сценарії розвитку:

- оптимістичний, який демонструє позитивну динаміку, яка можлива за умови успішної реалізації Програми;
- гіпотетичний «нульовий», за яким не розробляється і не затверджується Програма, за яким більшість зовнішніх загроз і багато внутрішніх проблем з високою ймовірністю негативно вплинуть на існуючу екологічну ситуацію.

Програма базується на принципі сталого соціально-економічного та культурного розвитку, раціонального використання ресурсного потенціалу та екологічної безпеки Славутської міської ТГ. Економічний розвиток спрямований на виробництво більшої кількості благ і створення максимальної кількості робочих місць за рахунок реалізації переваг конкурентоспроможності, яка полягає у динамічному й більш стабільному розвитку. З урахуванням потужної виробничої бази, сприятливих кліматичних умов Програма допомагає прискоренню зростання продуктивності місцевої економіки через сприяння залученню інвестицій у нові та існуючі підприємства з високим потенціалом до зростання, створення умов для цього розвитку на тривалий період.

Напрями розвитку включають природоохоронну складову й спрямовані на забезпечення цілей забезпечення високого рівня охорони і зменшення впливів на довкілля, підвищення стандартів життя населення шляхом розбудови інфраструктури, забезпечення якості та загальної доступності публічних послуг.

Гіпотетичний сценарій пов'язаний із досить ймовірним збереженням, «консервацією» нинішнього стану виробництва громади. Цей варіант виходить з того, що зміни у економічній політиці практично не відбуватимуться. При цьому якісні показники розвитку виробництва будуть залишатись малорухомими. А це вкрай стримує процеси інноваційного розвитку економіки.

Реалізація гіпотетичного сценарію ілюструє значне загострення соціально- політичних, фінансово-економічних, комунальних проблем, перешкоджаючих набуттю високої якості життя, комфортних умов життя та добробуту населення. Також це означає не виконання завдань та заходів визначених Стратегічним планом розвитку міста Славута до 2028 року, згідно з яким Славута 2028 – місто комфортне для життя та ведення бізнесу.

Отже, за результатами аналізу визначено, що в рамках гіпотетичного сценарію подальший сталий розвиток Славутської міської територіальної громади є дещо ускладненим, і цей

сценарій призводить до погіршення екологічної ситуації в межах території громади, продовження подальшого зносу інфраструктури, неефективного використання енергоресурсів.

Основним критерієм під час проведення стратегічної екологічної оцінки Програми є її відповідність законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Результати проведення цільового аналізу планових завдань щодо їх відповідності цілям охорони довкілля, визначених на місцевому рівні, виявили необхідність прийняття Програми. В інтересах ефективного та сталого розвитку громади та підвищення якості життя населення найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Згідно розділу 5 статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник здійснює моніторинг наслідків виконання документу державного планування для довкілля.

Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному вебсайті у мережі Інтернет та у разі виявлення непередбачених звітом про СЕО негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів щодо їх усунення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дає можливість отримати інформацію про реалізацію Програми;
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами виконавчої влади;
- перевірки того, що Програма виконується відповідно до ухваленого документа, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам, передбаченим в сфері охорони довкілля для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно- гігієнічних умов життєдіяльності населення:

- стан виконання Програми заходів шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів оцінки результативності виконання завдань і їх прогнозних значень;

- обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища;
- обсяги коштів міжнародної технічної допомоги, кредитів, інвестиційних ресурсів фінансових установ спрямованих у заходи з енергоефективності, залучені громадою.

У сфері охорони повітряного басейну необхідно перевіряти:

- виконання технологічних та санітарно-технічних заходів (впровадження нових мало- та безвідходних технологій на промислових підприємствах, модернізація існуючих об'єктів тепло- енергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії, тощо);
- зменшення / збільшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними джерелами забруднення.

Контроль за охороною водних ресурсів включає нагляд за відведенням та очищенням поверхневих стічних вод з території Славутської міської ТГ, встановленням меж прибережних захисних смуг та додержанням на їх території режимів господарської діяльності, благоустроєм водних рекреаційних зон, а також за виконанням технологічних та технічних заходів на промислових об'єктах (впровадження зворотних систем водопостачання, безстічних виробництв із замкнутими циклами водопостачання та ін.). Ефективність роботи систем водопостачання та каналізування (в тому числі злизова каналізація) визначається за результатами лабораторних досліджень якості питної води та води водних об'єктів у пунктах водокористування населення (пляжі) за хімічними та бактеріологічними показниками.

Екологічні індикатори для моніторингу виконання документа державного планування «Програма соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2024 рік» наведені в таблиці.

Екологічні індикатори моніторингу виконання ДДП

Індикатор	Характеристика	Джерело даних
1	2	3
Атмосферне повітря		
Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферному повітрі	Оксид вуглецю, діоксид азоту, діоксид сірки оксид вуглецю та ін., 251,6 т	Дані Головного управління статистики у Хмельницькій області
Викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення в розрахунку на квадратний кілометр	тонн/ кв.км 10,9	Дані Головного управління статистики у Хмельницькій області
Водні ресурси		
Кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи водопостачання	% від загальної кількості;	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи водовідведення	% від загальної кількості;	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку

Використання свіжої води по місту Славута	1,1 млн. м ³	
Загальне водовідведення по місту Славута	0,8 млн. м ³	
Обсяг стічних вод від житлово-комунального сектору та промислових підприємств,	м ³ /рік	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Розвиток мереж та споруд системи централізованого водопостачання	км/рік; споруд/рік	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Розвиток мереж та споруд системи дощової/зливової каналізації	км/рік; споруд/рік	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Озеленення		
Площа зелених насаджень	га (м ² на особу) ,	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
частка новостворених зелених насаджень загального користування	% від загальної площі населеного пункту	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Площа територій ПЗФ	% до території громади	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Додержання санітарно-гігієнічних вимог та режиму використання прибережних ділянок річок Горинь та Утка у місцях масового відпочинку населення	Відсутність засмічення та пошкодження деревної рослинності	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Тверді побутові відходи (ТПВ)		

Обсяги ТПВ, захоронених КП «Славута-Сервіс»	куб.м /в рік	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Обсяги відходів, що роздільно збирались, як вторинна сировина (папір, скло, пластик тощо),	куб.м, % від загального обсягу утворених відходів	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Кількість домогосподарств, що уклали договір на вивезення відходів	% від загальної кількості	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Здоров'я населення		
Кількість захворюваності населення громади	Осіб, за видами хвороб	Славутська ЦРЛ, Славутський центр ПМСД

Заходи з моніторингу наслідків виконання «Програми соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2024 рік» здійснюються відповідно до вимог ч.1 ст. 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, в тому числі для здоров'я населення затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 №1272 та включають збір та аналіз даних по визначених Екологічних індикаторах моніторингу, які разом з інформацією про підсумки виконання Програми повинні бути оприлюднені на офіційному веб сайті Славутської міської ради та її виконавчого комітету.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Враховуючи географічне місце розташування Славутської міської територіальної громади на значній відстані від межі сусідніх держав ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення відсутні.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Програма розроблена з метою координації зусиль щодо розвитку території у 2024 році, в умовах продовження дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного з 24 лютого 2022 року через військову агресію російської федерації, що в свою чергу вимагатиме налагодження конструктивної співпраці з усіма органами влади, підприємствами, установами та організаціями громади усіх форм власності.

Передбачається, що основна робота виконавчих органів Славутської міської ради, депутатів міської ради, враховуючи виклики сьогодення, буде і надалі спрямовуватися на максимальну мобілізацію ресурсів з метою забезпечення безпеки для жителів громади і внутрішньо переміщених осіб; продовження робіт з відновлення пошкодженої соціальної інфраструктури; підвищення рівня соціального захисту населення, надання якісних освітніх, медичних, житлово-комунальних послуг; стабільної роботи економіки в умовах воєнного

(післявоєнного) періоду, стимулювання залучення інвестицій. Серед пріоритетів програми це заходи з енергоефективності, які необхідно реалізовувати в усіх без виключення галузях життєдіяльності громади; участь у проектах та грантах; наявних Програмах, як місцевих так і державних тощо.

Стан навколишнього природного середовища території Славутської міської територіальної громади характеризується як задовільний. Однак, велика зношеність інфраструктури спричинена вичерпанням термінів експлуатації та неналежним функціонуванням об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства, низький рівень енергоефективності, ресурсозатратність комунальних підприємств, відсутність належного поводження з побутовими відходами, зокрема їх переробки та захоронення, в комплексі створюють екологічні проблеми.

При цьому помірні техногенні навантаження отримує атмосферне повітря, ґрунтове середовище та водний басейн річок Горинь та Утка.

Джерелами забруднення ґрунтів території громади є підприємства та побутові відходи. У випадку несвоєчасного збирання та знешкодження сміття можливе локальне бактеріологічне та механічне забруднення ґрунтів.

Головними забруднювачами поверхневих вод є забруднений поверхневий стік, що формується на території приватного сектору і промислово-комунальних об'єктів в межах водозбірних площ водойм, а також скид стічних вод міських каналізаційних очисних споруд і підприємств.

Аналіз екологічного стану міста Славути свідчить про середній стан забруднення атмосферного повітря. Найбільший внесок у забруднення мають такі речовини, як пил, діоксид сірки, діоксид азоту, сажа, оксид вуглецю.

Водні ресурси представлені поверхневими та підземними водами. Поверхневі включають річки Утка та Горинь.

Питне водопостачання Славутської міської територіальної громади включає як централізоване, так і децентралізоване. Джерелом водопостачання міста Славути є артезіанська вода, яка добувається з свердловин двох водозаборів підземних вод: «Південний» та «Центральний», які налічують 14 свердловин продуктивністю 12 тис. м. куб./добу. Система водовідведення складається із самопливних колекторів, 10 каналізаційно-насосних станцій (КНС) і ГКНС, напірних трубопроводів та каналізаційних очисних споруд (КОС). Кількість споживачів налічує 14 612 абонентів. Показник забезпеченості централізованим водопостачанням становить до 83 % від загального водоспоживання міста. Децентралізоване водопостачання забезпечують криниці та свердловини. У межах міста спостерігається дефіцит зелених насаджень загального користування, також невеликим є показник земель природно-заповідного фонду, що значно поступається загальноукраїнському та інших міст.

Територія Славутської міської територіальної громади охоплена екологічною мережею національного та локального рівнів.

У місті продовжується впровадження системи сортування відходів, завдяки цьому кількість відходів, що потрапляють на полігон – скорочується (за рахунок збору ПЕТ-пляшок). Проте для забезпечення безпечних умов у системі поводження з відходами, необхідно побудувати сміттесортувальний комплекс із реконструкцією діючого полігону. Основні екологічні проблеми Славутської міської територіальної громади пов'язані з достатньо високим рівнем антропогенного навантаження, що обумовлює негативний вплив на стан навколишнього природного середовища, в тому числі:

- забруднення атмосферного повітря автотранспортом та викидами промисловості та житлово-комунального сектору;

- забруднення водних об'єктів скидами недостатньо очищених та забруднених вод;
- недосконала система поводження з відходами на території громади;
- нестача зелених насаджень загального користування у місті Славуті, їх не задовільний стан;
- малі площі територій з природоохоронним статусом,
- недостатньо ефективні природоохоронні заходи зі збереження біорізноманіття.

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Враховуючи географічне місце розташування території Славутської міської територіальної громади на значній відстані від межі сусідніх держав ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення відсутні. Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація заходів має призвести до покращення екологічної ситуації на території громади.

Виконання Програми буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто не сприятиме зростанню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором місцевого розвитку.

Реалізація Програми потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення Славутської міської територіальної громади системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження і раціонального використання природних ресурсів, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

У контексті стратегічної екологічної оцінки Програми соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2024 рік були розглянуті два головних сценарії розвитку:

- оптимістичний, якої демонструє позитивну динаміку, яка можлива за умови успішної реалізації Програми;
- гіпотетичний «нульовий», за яким не розробляється і не затверджується проект Програми, за яким більшість зовнішніх загроз і багато внутрішніх проблем з високою ймовірністю погіршать існуючу екологічну ситуацію.

У разі якщо документ державного планування не буде затверджений, подальший стабільний розвиток Славутської міської територіальної громади, в тому числі благоустрій, є проблематичним. Реалізація гіпотетичного сценарію ілюструє значне загострення соціально-політичних, фінансово-економічних, комунальних проблем, перешкоджаючих набуттю високої якості життя, комфортних умов життя та добробуту населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
2. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/FN045244>
3. Стратегія регіонального розвитку Хмельницької області на 2021- 2027 роки. Режим доступу: <https://km-oblrada.gov.ua/strategiya-regionalnogo-rozvitku-khme>.
4. Стратегічний план розвитку міста Славута до 2028 року. Режим доступу: <http://surl.li/orrcq>
5. Програма Управління твердими побутовими відходами у місті Славута на 2023-2027 рр., затверджена рішенням Славутської міської ради від 21.10.2022р. № 15-21/2022.
6. Доповідь про стан навколишнього природного середовища Хмельницької області у 2022 році. Режим доступу: https://www.adm-km.gov.ua/?page_id=1625
7. Екологічний паспорт Хмельницької області за 2022 рік. Режим доступу: https://www.adm-km.gov.ua/?page_id=7157